24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6504 — 31 ՄԱՅԻՍ 1907 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 2 ՀԷՄԱԶԻ-ԻԼԻ-ԷՎՎԷԼ 1325 — 13 JUIN 1907 — 24me année № 6504

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ" ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՑ ՀԱՄԱՐ 80 Գրշ.
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 100 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ 25 Ֆրք.
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽԵՐԸ ՄԵԾ ԱՌԱՔ
20 հատ 1 դրուշոց փայլ
1 մեծ. հատուով կ'քսդուշուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

اداره ولكى
درعليه ده غلطه · اداره ولى غزته سى اداره خانه سى

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ՅԻՍՆԱՄԵԱԿ ՄԸ

Տ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

Ներկայ մայիս 1ին իր ձեռնադրութեան յիսնամեակը լրացուց Մշոյ Ս. Առաքելոց վանքի ծերունազարդ և համակրելի վանահայրը՝ Տ. Յովհաննէս Ծ. Վրդ. Մուրատեան:

Աւելորդ չպիտի ըլլայ կարծեմ, քանի մը տող նուիրել իր կենսագրութեան կարկառուն մասերուն, առանց ո և է սեթեւեթի:

Տ. Յովհաննէս Վրդ. ծնած պիտի ըլլայ մօտաւորապէս 1830—35ին: 1846ին ընտանիքով մօտիկ գաւառէ մը կուգան հաստատուիլ Մշոյ Խասգիւղը: Երեք տարի վերջ՝ 1849ին՝ իբր 15—17ամեայ, Ս. Առաքելոց վանքը կուգայ գիր-կարդմունքի հետեւելու: Կանոնաւոր վարժարան չկար այն ատենները մասնաւոր վանքերու մէջ, ուր ընդհանրապէս 15 տարեկանէ վեր պատանիներ միայն կ'ընդունուէին, մէկ կողմէ ընթերցանութեան վարժուելու և միւս կողմէ վանքապատկան ծառայութիւններ ընելու: Յովհաննէս — այս էր իր մանկութեան անունը — հասարակ ընթերցանութեան քիչ մը ընտելացած էր ու կրնար իբր փոխասաց ծառայել, ուստի դիւրաւ կ'ընդունուին զինքը տիրացուներու շարքում: Վանահայրութիւնը այն ատեն կը վարէր Զիարէթցի Յովհաննէս վարդապետ, որ Տիրացու Յովհաննէսը կը յանձնէ Դուլաս աբեղայի խնամքոյ: Բերական — Հեգերան — Սաղմոսը լրացուցած էր. Դուլաս վրդ. դաս կուտայ իրեն. Ժամագիրք, Կտակարան, երբեմն Նարեկ և երբեմն Շարական: Ասկէ աւելին, արդէն վարժապետն ալ չէր գիտեր: Այլ բաւական վարժուած էր, երբ 1857ին թէ՛ իր և թէ Մխիթարեանութեան փափաքներուն վերայ, իբր 24ամեայ՝ կը հրաւիրուի աբեղայութեան կոչումին: Մշոյ վանքերու մէջ եպիսկոպոս չկար այն ատեն: Ս. Կարապետ վանքի վանահայրը Տ. Կարապետ վրդ. էր: Ուստի Տիրացու Յովհաննէս կը ստիպուի Աթոռոս Մակաբայեցւոց վանքը երթալ, ուր վանահայր Տ. Թադէոս եպիսկոպոսէն աբեղայ կը ձեռնադրուի 1857 մայիս 1ին և անմիջապէս կը վերադառնայ Ս. Թարգմանչաց վանքը: Բայց Տ. Յովհաննէս վրդ. ուսումնասէր ոգի մը կը կրէր, մինչ ժամանակակից ուսումէ զուրկ կը մնար: Ս. Կարապետի դպրոցը չէր կրնար մտնել, քանի որ ալ մօրուս ու վեղար ունէր: Չէր ալ պատշաճեր: Միտքը դրաւ, որ 1858ին ելաւ գնաց Երուսաղէմ: Ձիշդ նախնի վարդապետներու նման, որոնք սովորաբար վեղար առնելէ յետոյ՝ գաւառ գաւառ և նոյն իսկ շատ հեռաւոր տեղեր յանձն կ'առնէին երթալ՝ «Ի ճաշակել զուսումն և զգիտութիւն...»: Գիտենք որ՝ հին ժամանակներում՝ գիտնականի հռչակ ունեցող «քաջիմաստ և հռետոր» մեր վարդապետները իւրաքանչիւրն իր չրջանակի մէջ «հմայաբաններ» ունէին և «զհոյլս աշակերտաց:»

Յովհաննէս աբեղայ այսպիսի ձգտումով մը կը ձգէր զինքը Երուսաղէմի Հայոց վանքը, որ սակայն համբաւաւոր «հմայաբան» մը (այժմեան մեծ հմայաբաններ չհայկոյլ) չունէր ու չունենար:

Իրեն պէս ուրիշ նորեկ աբեղաներ ալ կային, որոնցմէ մէկն էր Մխիթարեան Խորէն վարդապետ: Երկուքը դասընկեր կ'ըլլան ու երկու տարի՝ Երուսաղէմի մէջ ուսման կը հետեւին: Ուսումը ըսելով՝ այն ատեն՝ կարելի էր հասկնալ — Բերականութիւն՝ գրաբար, ճարտասանութիւն, իմաստասիրութիւն Թլսաւրոսի, վերծանութիւն Աւետարանի և նախնի մատենագրութեան քանի մը փշուրներուն: Այս աշխատութենէն բաւական կ'օգտուի. կը վարժուի գրաբարի և իր դաղափարները մաքուր ու յստակ արտայայտելու չափով աշխարհիկ լեզուով գրել կը սովրի: Իր գրելակերպը սակայն՝ նոյն մնաց գրեթէ: Այսօր նոյնչափ կրնայ գրել, ինչպէս որ յերեկ և յառաջն...:

Շուտով կը վերադառնայ Երուսաղէմէն, և 1867 մարտ 12ին կը կոչուի Ս. Առաքելոց վանքի վանահայրական փոխանորդութեան, հաճութեամբ Ս. Կարապետի Առաջնորդին: Նոյն տարւոյ հոկտ. 25ին Կ. Պոլիս կ'երթայ վանքին նեղ ու պարապան վիճակը ներկայացնելու: Տ. Պօղոս Պատրիարք կը համակրի իրեն և կոնդակով մը զինքը կ'անուանէ վանահայր Ս. Թարգմանչաց սիրուն վանքին և կը յորդորէ, որ տեղական միջոցներ ի գործ դնէ վանքին վիճակը բարելաւելու: Նախորդ ինքնակոչ վանահայրը՝ Գրիկեան Մկրտիչ վարդապետ պարտքերու ենթարկած էր վանքը, ծախելով ու գրաւ. դնելով, ոչ միայն արտերը, ջրաղացը, այլ եկեղեցական սպասներ ալ. Նոր վանահայրը գիշեր ու ցորկել կ'աշխատի, կը տքնի, կը ճարէ, կը մուրայ, պարտքերը կը վճարէ, խարխլութիւնները կը նորոգէ և շատ գոհացուցիչ վիճակ մը կը ստանայ վանքը իր վանահայրութեան ներքեւ: Բնաւորութեամբ բարի, հեզահամբոյր, մարդասէր, վէճերէ և բանակռիւներէ խուսափող, իր քաղցրաբոյր խօսքերով, անձին օրինակով՝ ամէնուն ալ համակրանք ու պատկառանք կը ներշնչէ: Վանքի ամենահամեստ հասոյթներուն համեմատութեամբ այնուհետեւ՝ փոքրիկ ծաղկոց մը կը բանայ՝ ուր սովորաբար գիր-կարդմունքի կը բերէ լեռնցի ու դաշտի փոքրիկներ, այլ ուշիմ տղաքներ, որոնք հասարակ ընթերցանութեան վարժուած, հետաքրքրուելու կը թողուին վանքը:

1869 փետր. 16ին ծայրագունի օրհնութիւնը կը ստանայ Ս. Երուսաղէմի նուիրակ Տ. Յակոբ եպիսկոպոս: Մինչեւ 1880, Ս. Թարգմանչաց վանքին մէջ իրմէ դատ ուրիշ ութ աբեղայ միաբաններ ալ կային, մաս մը ծերացած՝ իրենց խուցերը քաշուեր էին և մաս մըն ալ վանական ծառայութիւններով զբաղուած:

1880 հոկտ. 14ին Պատրիարքարանի հրամանգին համաձայն բացումը տեղի կ'ունենայ Թարգմանչաց վանքին մէջ՝ Արուեստասիրաց դպրոցին, որու աշակերտութեան կը բերուին 12 ուսանողներ Մուշէն և ուրիշ գաւառներէ: Դժբախտաբար այս դպրոցը անպտուղ մնաց, երկու տարուայ ամուլ չրջանէ մը յետոյ, և ինչպէս կը վկայէ Տ. Յովհաննէս վարդապետ՝ Արուեստասիրաց 500 ոսկիի մօտ ծախքեր պատճառեց՝ պաշտօնէից յոռի մատակարարութեան երեսէն: (Այս դպրոցին մատակարարութիւնը անկախ էր վանահայրէն և միաբաններէն):

Վանահայրութենէ դատ՝ Տ. Յովհաննէս վրդ. շատ հեղ վարած է Մշոյ առաջնորդական փոխանորդութիւնը և տեղապահութիւնը, վերջինս 1886-87 և 88ին երկու տարի անընդհատ, համերաշխ ու համակիր ապրելով ժողովականներու և իր հօտին հետ, անփառասէր և անշահախնդիր: Առաջնորդական տեղապահութեան հրաւիրուեցաւ նաև 1900-1901 թուականները մասամբ կամ ամբողջովին փճացան, ամերիկեան որթատունկերով այդեստան հաստատելու դրութիւնը ստիպողական հարց մը դարձաւ այգեգործներուն համար:

Իրաւ է թէ այդ աւերիչ միջատին դէմ ապահովապէս մաքառելու համար միջոցները չեն պակսիր(*), բայց ասոնց ամէն տեղ գործադրութիւնը դիւրին և խնայողական չկրնար ըլլալ այգեգործին համար և այս ալ ինչ ինչ պատճառներով. հետեւաբար ամէնէն ապահով միջոցը, ամերիկեան որթատունկեր ճարել և ասոնց վրայ մեր տեղական տեսակները պատուաստել է:

Ինչպէս գրեցինք ուրիշ առթիւ (Արեւելք, թիւ 6409), երբ որթալուիծը երեւցաւ մեր այգիներուն մէջ, 1880ի միջոցին, օսմանցի այգետէրերը, ի հարկէ ստիպեալ ընդունեցին ամերիկեան որթատունկերով այգեստան հաստատելու դրութիւնը, բայց եւրոպական դրութեան մը այս ընդօրինակումը դժբախտաբար ուելի հետեւակ եղաւ քան բանաւոր և մտածուած, մանաւանդ գործին սկիզբները. այս մասին քիչ մը աւելի լուսաբանութիւն խոստացած էինք մեր ընթերցողներուն. անաւասիկ.—

Ամերիկեան որթատունկերուն տեսակները կարծուածէն չատ աւելի են, մէկդի թողլով նոյն իսկ անունը որոնց որթալուծի դէմ ընդդիմութիւնը խնդրոյ տակ ըլլալով, չունին կարեւորութիւն այգեգործներուն համար:

Այդ անթիւ տեսակները երբ քննելու ըլլանք, կը տեսնենք որ ամէնքն ալ հաւասարապէս չեն պատշաճիր ամէն տեսակ կազմուածք ունեցող հողերու. հոն ուր ռիբարիայի (V. Riparja) այս ինչ տեսակը լաւ կ'ածի, կը զարգանայ, ռիւբիսրիսի (V. Rupestris) այն ինչ մէկ տեսակը բաղդատաբար չատ ակար զարգացում մը կ'ունենայ և նոյն իսկ կը փճանայ երբեմն, հակառակ մէկ քանի տարիներ զարգացած վիճակ մը ունենալուն. կան արտեր որոնց մշակելի հողը (թիւրապը ֆիվգանի, terre arable) աւազային, իսկ ենթահողը (թիւրապը բահքանի, sous-sol) կաւային է. այս տեսակ կազմուածք ունեցող արտերը միշտ խոնաւ կ'ըլլան, հակառակ չոր երեւոյթի մը ունենալնուն. ուրիշ արտեր ալ ասոր հակառակ մէկ կազմուածքով և բնութեամբ կը ներկայանան մեզ. կան արտեր ալ որոնց մշակելի հողը պէտք եղածին չափ խորունկ չէ. ուրիշներ ալ հակառակ վիճակի մը մէջ կը գտնուին:

Մէկդի թողլով հողերուն կազմուածքը և բնութիւնը՝ երբ նկատի առնենք անոնց գոյնը, այս մասին ալ բաւական երկար դատաւորում մը կրնանք կազմել. տեղ տեղ կը հանդիպինք քիչ չատ կարմիր հողերու, ուրիշ տեղեր ալ սեւ հողերու, երբեմն ալ մեր աչքին առջեւ կը պարզուին ընդարձակ արտեր բոլորովին ճերմակ գոյնով, եւրոպայի անկարանաց մէջ ընդունուած ամերիկեան որթատունկերու ամէնքն ալ, այդ զանազան գոյներով ներկայացող հողերուն չեն պատշաճիր քնաւ. պարզապէս խառնուածքի խնդիր մըն է այս, զոր անհրաժեշտ է նկատողութեան առնել, ապագային անյաջողութեան չմատնուելու համար:

Ֆրանսայի մէջ երբ որթալուիծը երեւան եկաւ, կարող այգեբաններ և այգեգործներ սկսան լուրջ ուսումնասիրութեան մը առարկայ ընել ամերիկեան որթատունկերուն այլեւայլ տեսակները. իրր գործնական արդիւնք այդ մանրակրկիտ հետազօտութեանց, երեւան եկաւ ցանկ մը ուր նշանակուեցան չատ որոշ կերպով, այլեւայլ կազմուածք և գոյն ունեցող հողերը և ամերիկեան որթատունկերու այն տեսակները որոնք ամէնէն աւելի կը պատշաճէին այդ հողերուն. այս կերպով՝ պատշաճութեան կամ յարմարութեան խնդիրը (խմիպգան ֆէյֆիեէրի, question d'adaptation) լուծուեցաւ, որով այգեգործներն ալ մեծ հոգէ մը ազատեցան:

Մինչեւնոյն ժամանակ, ուրիշ կարեւոր խնդիր մըն ալ գտաւ իր լուծումը, դարձեալ այգեբանութեան մէջ անուն և համբաւ ունեցող գիտնականներու կողմէ կատարուած ուսումնասիրութեանց շնորհիւ. տեսնենք թէ ինչ էր այդ խնդիրն ալ:

Երբ մէկ կողմէն հողին տեսակին համեմատ, ընտրուելիք ամերիկեան որթատունկը կը ճշդուէր, միւս կողմէ կը տեսնուէր թէ, եւրոպական որթատունկերու բոլոր տեսակներն ալ հաւասարապէս չեին կրնար պատուաստուիլ այս կամ այն ամերիկեան որթատունկին վրայ. այս մասին ալ լուրջ ընտրութիւն մը անհրաժեշտ էր. տարբեր ցեղէ եղող որթատունկերու, այսինքն ամերիկացիին և եւրոպացիին հետ իրարու հետ ունեցած խնամութեան խնդիր մը (qarապէք ֆէյֆիեէրի, question d'affinité) մէջտեղ ելած էր, զոր լուծել յաջողեցան Բլունշոն, Բիւլեա, Լիմէ Շամբէն, Հէնրի Մարէս, Սահիւ, Կիւսթաւ Ֆոէքս, Վիալա և ուրիշներ:

Ֆրանսայի, Իտալիոյ, Սպանիոյ և ուրիշ այգեգործ երկիրներու մէջ, տարիներէ ի վեր կատարեալ գիտակ են սա հարցերուն թէ՝ ո՞ր հողին մէջ կրնան մշակել այս ինչ ամերիկեան որթատունկը և անոր վրայ ալ յաջողապէս պատուաստել տեղական այս ինչ կամ այն ինչ տեսակը:

Թուրքիոյ մէջ ալ երբ երեւցաւ որթալուիծը մէկ կողմէն Պոլսոյ, միւս կողմէն Իզմիրի չրջակայքները, մէկ քանի թեթեւ վարանումներէ վերջը, ինչպէս ըսինք ուրիշ առթիւ, ամէն ոք փարեցաւ ամերիկեան որթատունկերուն, աւելի կամ նուազ եռանդով. Ֆրանսայի մէջ ձեռք բերուած յաջողութիւնը ակներեւ էր. պէտք էր սակէ օգտուիլ. բայց դժբախտութիւնը հոն է որ, առանց վերապահութեան, ընդօրինակում մը սկսաւ, որով մեր այգետէրերը չկրցան դժբախտաբար ձեռք բերել իրենց Ֆրանսացի արհեստակիցներուն անման յաջողութիւնը:

Երբ պրպտելու ըլլանք մեր այգեգործներուն այս մասին կրած յուսախաբութիւնը, կը տեսնենք որ՝ իրենց ըրած ընդօրինակումը բանաւոր չըլլալուն համար, չունեցան այն կատարեալ յաջողութիւնը՝ զոր ձեռք բերելու համար չէին խնայած նիւթական որ և է զոհողութիւն. գրեթէ այս միակ պատճառաւ, և հակառակ կայս. կառավարութեան կողմէ ընծայուած բազմապիսի դիւրութեանց, ամերիկեան որթատունկերուն վրայ հաստատուած ընդարձակ այգեստաններ տեսնելու բախտը չունեցանք դեռ, գէթ Պոլսոյ(*) շրջակայքերուն վրայ մասնաւորելով մեր այս խորհրդածութիւնը:

Երբ ամէն բան եւրոպայէն բերելու մարմաջն մեր այգեգործներն ալ իրենց կարգին բռնուեցան ասկէ մօտաւորապէս քառորդ դար առաջ, Ֆրանսական որթատունկերու հետ որթալուիծն ալ անգիտակցաբար հիւրընկալուեցաւ մեր այգեստաններուն մէջ. այս մասին պատասխանատուութեան մեծ բաժին մը ո՞նին անչուշտ մեր այն օտարամոլ այգետէրերը՝ որոնք բաւական չհամարելով երկրին թանկագին որթատունկերու կարի բազմաթիւ տեսակները, Եւրոպայէն նոր որթատունկ բերելու պէտքն զգացին, առանց նկատողութեան առնելու որթալուիծը՝ որուն առաջ բերած աւերումները ամէն տեղ արձագանգ գտած էին արդէն:

Օսմանեան հայրենիքում կառավարութիւնը անմիջապէս նկատողութեան առնելով այն մեծ վտանգը որ կը սպառնար տեղական այգեգործութեան և գինեգործութեան, ամերիկեան որթատունկերու յատուկ Տնկարան մը հաստատեց Դրզզլ Թօբրաքի մէջ. զրեթէ միեւնոյն ժամանակ, այգեմշակութեան գործնական դպրոց մըն ալ կցուեցաւ այդ հաստատութեան. միայն թէ անոր երբեմնի վարիչները թերեւս փափաքածին չափ ուշադրութիւն չդարձուցին, վերեւ յիշուած պատշաճութեան և խնամութեան հարցերուն՝ որով այգետէրերն ալ սկիզբները պէտք եղածին չափ չկրցան օգտուիլ այդ հաստատութենէն:

Մեր լուսամիտ Վեհ. Կայսեր բարձր Իրատէով հաստատուած Երկրագործական նախարարութիւնը, իր անմիջական հսկողութեան ներքեւ առնելով այդ հաստատութեան գիտական և մասամբ ալ նիւթական մասերը, սկսած է արդէն աւելի ոյժ ուղղութիւն մը տալ անոր, նախապէս գիտական տեսակէտով քննել տալով այն հողերը որոնց մէջ այգեստան հաստատելու նպատակաւ դիմում կ'ըլլայ Դրզզլ Թօբրաքի Տնկարանին, պէտք եղածին չափ ամերիկեան որթատունկեր հայթայթելու համար ձրիաբար:

Շնորհիւ ձեռք առնուած գիտական միջոցներուն, Պոլսոյ չրջակայ գիւղերն ալ պիտի ունենան տակաւ ամերիկեան որթատունկերով վերանորոգուած այգեստաններ, եաբուճնագի, նուռնիկիարի և մանաւանդ թիլի չավուշի ոսկեգոյն ողկոյզներովը ծանրաբեռնուած:

Ն. Գ. ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ

(*) Իզմիրի այգետէրերն որոնք նախապէս նմանօրինակ յուսախաբութիւն մը սկսած էին կրել, վերջին տասը տարիներու մէջ, լաւ արդիւնքներ ձեռք բերին, զիրենք առաջնորդող մասնագէտ պաշտօնեաներու շնորհիւ:

(*) Այդ միջոցներն են. քիմիական ինչ ինչ նիւթոց գործածութիւն. (sulfure de carbone և salf. carbonate de potassium), աւազային հողերու մէջ տեղական որթատունկերու անկարկում, գետերու և կամ ուրիշ վազուն ջուրերու չրջակաները տեղական որթատունկերով հաստատուած այգեստանց՝ ջրով ողողում. այս վերջին երկու միջոցները սկսած են Թուրքիոյ մէջ ալ գործադրութեան դրուիլ. հետեւաբար ասոնց վրայ ալ խօսելու առիթը պիտի ունենանք, քանի որ նոր օրէնքներ սահմանուորած ու քաջալերած են այս կարգի ձեռնարկներ:

ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԳԻՒՂ ՄԸ ԱՃԳԵՂԵՌՈՒԹԻՒՆ

Որթալուիծը եւ ամերիկեան որթատունկերու տեսակները.— Պատճառութիւնն եւ խնամութեան հարցերուն նախապէս անեւս առնուելիք հետեւանքները.— Դրզզլ Թօբրաքի Տնկարանը եւ Երկրագործական Նախարարութեան կողմէ անոր տրուած այժմու բարւոք ուղղութիւնը.— Փոքր բղբակցութիւն:

Եւրոպայի այն կողմերը ուր որթալուիծին երեւան գալովը, տեղական որթատունկերը մասամբ կամ ամբողջովին փճացան, ամերիկեան որթատունկերով այդեստան հաստատելու դրութիւնը ստիպողական հարց մը դարձաւ այգեգործներուն համար:

Իրաւ է թէ այդ աւերիչ միջատին դէմ ապահովապէս մաքառելու համար միջոցները չեն պակսիր(*), բայց ասոնց ամէն տեղ գործադրութիւնը դիւրին և խնայողական չկրնար ըլլալ այգեգործին համար և այս ալ ինչ ինչ պատճառներով. հետեւաբար ամէնէն ապահով միջոցը, ամերիկեան որթատունկեր ճարել և ասոնց վրայ մեր տեղական տեսակները պատուաստել է:

Ինչպէս գրեցինք ուրիշ առթիւ (Արեւելք, թիւ 6409), երբ որթալուիծը երեւցաւ մեր այգիներուն մէջ, 1880ի միջոցին, օսմանցի այգետէրերը, ի հարկէ ստիպեալ ընդունեցին ամերիկեան որթատունկերով այգեստան հաստատելու դրութիւնը, բայց եւրոպական դրութեան մը այս ընդօրինակումը դժբախտաբար ուելի հետեւակ եղաւ քան բանաւոր և մտածուած, մանաւանդ գործին սկիզբները. այս մասին քիչ մը աւելի լուսաբանութիւն խոստացած էինք մեր ընթերցողներուն. անաւասիկ.—

Ամերիկեան որթատունկերուն տեսակները կարծուածէն չատ աւելի են, մէկդի թողլով նոյն իսկ անունը որոնց որթալուիծի դէմ ընդդիմութիւնը խնդրոյ տակ ըլլալով, չունին կարեւորութիւն այգեգործներուն համար:

Այդ անթիւ տեսակները երբ քննելու ըլլանք, կը տեսնենք որ ամէնքն ալ հաւասարապէս չեն պատշաճիր ամէն տեսակ կազմուածք ունեցող հողերու. հոն ուր ռիբարիայի (V. Riparja) այս ինչ տեսակը լաւ կ'ածի, կը զարգանայ, ռիւբիսրիսի (V. Rupestris) այն ինչ մէկ տեսակը բաղդատաբար չատ ակար զարգացում մը կ'ունենայ և նոյն իսկ կը փճանայ երբեմն, հակառակ մէկ քանի տարիներ զարգացած վիճակ մը ունենալուն. կան արտեր որոնց մշակելի հողը (թիւրապը ֆիվգանի, terre arable) աւազային, իսկ ենթահողը (թիւրապը բահքանի, sous-sol) կաւային է. այս տեսակ կազմուածք ունեցող արտերը միշտ խոնաւ կ'ըլլան, հակառակ չոր երեւոյթի մը ունենալնուն. ուրիշ արտեր ալ ասոր հակառակ մէկ կազմուածքով և բնութեամբ կը ներկայանան մեզ. կան արտեր ալ որոնց մշակելի հողը պէտք եղածին չափ խորունկ չէ. ուրիշներ ալ հակառակ վիճակի մը մէջ կը գտնուին:

Մէկդի թողլով հողերուն կազմուածքը և բնութիւնը՝ երբ նկատի առնենք անոնց գոյնը, այս մասին ալ բաւական երկար դատաւորում մը կրնանք կազմել. տեղ տեղ կը հանդիպինք քիչ չատ կարմիր հողերու, ուրիշ տեղեր ալ սեւ հողերու, երբեմն ալ մեր աչքին առջեւ կը պարզուին ընդարձակ արտեր բոլորովին ճերմակ գոյնով, եւրոպայի անկարանաց մէջ ընդունուած ամերիկեան որթատունկերու ամէնքն ալ, այդ զանազան գոյներով ներկայացող հողերուն չեն պատշաճիր քնաւ. պարզապէս խառնուածքի խնդիր մըն է այս, զոր անհրաժեշտ է նկատողութեան առնել, ապագային անյաջողութեան չմատնուելու համար:

Ֆրանսայի մէջ երբ որթալուիծը երեւան եկաւ, կարող այգեբաններ և այգեգործներ սկսան լուրջ ուսումնասիրութեան մը առարկայ ընել ամերիկեան որթատունկերուն այլեւայլ տեսակները. իրր գործնական արդիւնք այդ մանրակրկիտ հետազօտութեանց, երեւան եկաւ ցանկ մը ուր նշանակուեցան չատ որոշ կերպով, այլեւայլ կազմուածք և գոյն ունեցող հողերը և ամերիկեան որթատունկերու այն տեսակները որոնք ամէնէն աւելի կը պատշաճէին այդ հողերուն. այս կերպով՝ պատշաճութեան կամ յարմարութեան խնդիրը (խմիպգան ֆէյֆիեէրի, question d'adaptation) լուծուեցաւ, որով այգեգործներն ալ մեծ հոգէ մը ազատեցան:

Մինչեւնոյն ժամանակ, ուրիշ կարեւոր խնդիր մըն ալ գտաւ իր լուծումը, դարձեալ այգեբանութեան մէջ անուն և համբաւ ունեցող գիտնականներու կողմէ կատարուած ուսումնասիրութեանց շնորհիւ. տեսնենք թէ ինչ էր այդ խնդիրն ալ:

Երբ մէկ կողմէն հողին տեսակին համեմատ, ընտրուելիք ամերիկեան որթատունկը կը ճշդուէր, միւս կողմէ կը տեսնուէր թէ, եւրոպական որթատունկերու բոլոր տեսակներն ալ հաւասարապէս չեին կրնար պատուաստուիլ այս կամ այն ամերիկեան որթատունկին վրայ. այս մասին ալ լուրջ ընտրութիւն մը անհրաժեշտ էր. տարբեր ցեղէ եղող որթատունկերու, այսինքն ամերիկացիին և եւրոպացիին հետ իրարու հետ ունեցած խնամութեան խնդիր մը (qarապէք ֆէյֆիեէրի, question d'affinité) մէջտեղ ելած էր, զոր լուծել յաջողեցան Բլունշոն, Բիւլեա, Լիմէ Շամբէն, Հէնրի Մարէս, Սահիւ, Կիւսթաւ Ֆոէքս, Վիալա և ուրիշներ:

Ֆրանսայի, Իտալիոյ, Սպանիոյ և ուրիշ այգեգործ երկիրներու մէջ, տարիներէ ի վեր կատարեալ գիտակ են սա հարցերուն թէ՝ ո՞ր հողին մէջ կրնան մշակել այս ինչ ամերիկեան որթատունկը և անոր վրայ ալ յաջողապէս պատուաստել տեղական այս ինչ կամ այն ինչ տեսակը:

Թուրքիոյ մէջ ալ երբ երեւցաւ որթալուիծը մէկ կողմէն Պոլսոյ, միւս կողմէն Իզմիրի չրջակայքերը, մէկ քանի թեթեւ վարանումներէ վերջը, ինչպէս ըսինք ուրիշ առթիւ, ամէն ոք փարեցաւ ամերիկեան որթատունկերուն, աւելի կամ նուազ եռանդով. Ֆրանսայի մէջ ձեռք բերուած յաջողութիւնը ակներեւ էր. պէտք էր սակէ օգտուիլ. բայց դժբախտութիւնը հոն է որ, առանց վերապահութեան, ընդօրինակում մը սկսաւ, որով մեր այգետէրերը չկրցան դժբախտաբար ձեռք բերել իրենց Ֆրանսացի արհեստակիցներուն անման յաջողութիւնը:

Երբ պրպտելու ըլլանք մեր այգեգործներուն այս մասին կրած յուսախաբութիւնը, կը տեսնենք որ՝ իրենց ըրած ընդօրինակումը բանաւոր չըլլալուն համար, չունեցան այն կատարեալ յաջողութիւնը՝ զոր ձեռք բերելու համար չէին խնայած նիւթական որ և է զոհողութիւն. գրեթէ այս միակ պատճառաւ, և հակառակ կայս. կառավարութեան կողմէ ընծայուած բազմապիսի դիւրութեանց, ամերիկեան որթատունկերուն վրայ հաստատուած ընդարձակ այգեստաններ տեսնելու բախտը չունեցանք դեռ, գէթ Պոլսոյ(*) շրջակայքերուն վրայ մասնաւորելով մեր այս խորհրդածութիւնը:

Երբ ամէն բան եւրոպայէն բերելու մարմաջն մեր այգեգործներն ալ իրենց կարգին բռնուեցան ասկէ մօտաւորապէս քառորդ դար առաջ, Ֆրանսական որթատունկերու հետ որթալուիծն ալ անգիտակցաբար հիւրընկալուեցաւ մեր այգեստաններուն մէջ. այս մասին պատասխանատուութեան մեծ բաժին մը ո՞նին անչուշտ մեր այն օտարամոլ այգետէրերը՝ որոնք բաւական չհամարելով երկրին թանկագին որթատունկերու կարի բազմաթիւ տեսակները, Եւրոպայէն նոր որթատունկ բերելու պէտքն զգացին, առանց նկատողութեան առնելու որթալուիծը՝ որուն առաջ բերած աւերումները ամէն տեղ արձագանգ գտած էին արդէն:

Օսմանեան հայրենիքում կառավարութիւնը անմիջապէս նկատողութեան առնելով այն մեծ վտանգը որ կը սպառնար տեղական այգեգործութեան և գինեգործութեան, ամերիկեան որթատունկերու յատուկ Տնկարան մը հաստատեց Դրզզլ Թօբրաքի մէջ. զրեթէ միեւնոյն ժամանակ, այգեմշակութեան գործնական դպրոց մըն ալ կցուեցաւ այդ հաստատութեան. միայն թէ անոր երբեմնի վարիչները թերեւս փափաքածին չափ ուշադրութիւն չդարձուցին, վերեւ յիշուած պատշաճութեան և խնամութեան հարցերուն՝ որով այգետէրերն ալ սկիզբները պէտք եղածին չափ չկրցան օգտուիլ այդ հաստատութենէն:

Մեր լուսամիտ Վեհ. Կայսեր բարձր Իրատէով հաստատուած Երկրագործական նախարարութիւնը, իր անմիջական հսկողութեան ներքեւ առնելով այդ հաստատութեան գիտական և մասամբ ալ նիւթական մասերը, սկսած է արդէն աւելի ոյժ ուղղութիւն մը տալ անոր, նախապէս գիտական տեսակէտով քննել տալով այն հողերը որոնց մէջ այգեստան հաստատելու նպատակաւ դիմում կ'ըլլայ Դրզզլ Թօբրաքի Տնկարանին, պէտք եղածին չափ ամերիկեան որթատունկեր հայթայթելու համար ձրիաբար:

Շնորհիւ ձեռք առնուած գիտական միջոցներուն, Պոլսոյ չրջակայ գիւղերն ալ պիտի ունենան տակաւ ամերիկեան որթատունկերով վերանորոգուած այգեստաններ, եաբուճնագի, նուռնիկիարի և մանաւանդ թիլի չավուշի ոսկեգոյն ողկոյզներովը ծանրաբեռնուած:

Ն. Գ. ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ

(*) Իզմիրի այգետէրերն որոնք նախապէս նմանօրինակ յուսախաբութիւն մը սկսած էին կրել, վերջին տասը տարիներու մէջ, լաւ արդիւնքներ ձեռք բերին, զիրենք առաջնորդող մասնագէտ պաշտօնեաներու շնորհիւ:

ՏԱՆԻԷԼ ԼԸԶԻԻԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԶԱՒԱԿԸ

Զ.

ԹԱՔՍՈՅՆԸ

Իր սուր նայուածքին շնորհիւ ջանաց տեսնել թէ կանգ կ'առնէ՞ր այդ կառքը թէ ծայրագոյն անկիւնը կը դառնար Սէնրիէր փողոցին:

Կոմսն ուզեց կեցնել իր կառապանը: Ետին դարձաւ, բայց վարանեցաւ խօսք ուղղելու անոր, կեղծ ամօթ մը զգալով, որ ամէնէն հզօր կամքերուն վրայ իսկ կը տիրէ անզուսպ կերպով:

Երկու բոպէի մտազբաղութիւն ունենալուն համար՝ կոմսը ալ եւս չէր կրնար միւս կառքերուն մէջ զանազանել փոքր լանտոն:

Սակայն այդ կառքը ատեն չէր ունեցած փողոցին անկիւնը դառնալու:

Մաքսիմ անգամ մըն ալ զննեց փողոցին ծայրը, և ելեկտրական կառքի նմանող բան մը չտեսաւ:

Ուրեմն այդ կառքը կեցած էր:

Կոմսը սեղմեց քաուչուէ տանձը, կառապանին իմաց տալու համար:

—Ետ դարձէք, հրամայեց Մաքսիմ:

—Մինչեւ ո՞ւր:

—Մինչեւ հոն ուր կանգ առնելու հրաման տամ:

Հեռուէն կոմսը նշմարեց որ ո՛չ մէկ կառք կանգ կ'առնէր իր աներոջ բնակարանին առջեւ:

Այդ միջոցին ելեկտրական պարապ կառքի մը հանդիպեցաւ կոմսին գոց կառքը:

Մէեւնո՞յն կառքն էր միթէ:

Կոմսը չկրցաւ ապահովուիլ այդ մասին:

Իրեն ծանօթ կինը կրնար կառքը ճամբած ըլլալ, այդ տունը մտնելէ առաջ:

Շատ պարզ միջոց մը կար իր ենթադրութեանց ճշդութիւնը հաստատելու համար, այն է տ'Ալինեէ մարքիզին բնակարանն երթալ և հարցնել թէ Ժէրվէի քով մէկը կը գտնուի՞ը:

Այդ բանն ընելու վրայ էր, երբ համարձակութիւնը պակսեցաւ իրեն:

Չէ՞ մի որ քառասունը ութը ժամ յետոյ իր մեղսակցին քով պիտի երթար նորէն:

Բաւական, թերեւս չափազանց իսկ էր այն հոգածութիւնը զոր Մաքսիմ իրր տէր ցոյց կուտար իր ծառային նկատմամբ, իր երբեմնի ստորադասեալը:

Ինչ պիտի խորհէին իր աներոջ ծառաները, երբ տեսնէին որ կոմսը մեկնելէն քիչ յետոյ վերադարձած էր:

Հապա կառապա՞նը:

Ցանկարծ կոմսը հրաման տուաւ կառապանին՝ կեցնել կառքը:

Հնութեանց վաճառատուն մը նշմարած էր: Ատիկա կրնար պատրուակ մը ըլլալ կառքը ետ դարձնելու:

Մաքսիմ կառքէն վար իջաւ և այդ խանութին մէջ գտաւ փղոսկրէ յատակ ունեցող հայելի մը, միջին դարէն մնացած և սքանչելապէս քանդակուած:

Առանց սակարկելու դնեց այդ հայելին:

«Պէրանժէրի ցուցափեղկին կը յարմարի, խորհեցաւ կո

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԴԱՇԼԻՔԸ

Պ. Բլէմանսայի նախարարութիւնը, Բարիզի մէկ քանի լրագիրներուն յոռետես դուշակութեանցը հակառակ, արմատականներու, արմատականներու և ձախակողմի տէմոքրատներու մեծամասնութիւն մը հաւաքելէ ետքը իր քաղաքականութեան չուրջը, առ այժմ իր դիրքը ամրացուցած կ'երևայ։ Բարիզի մէջ խնդիր է դիտնալ թէ խորհրդարանական արձակուրդէն ետքը ի՞նչ պիտի պատահի, որով զանազան ենթադրութիւններ կ'ըլլան. նաև կ'ըսեն թէ իրաց տրամաբանական ընթացքը կրնայ ազդուիլ անակնկալ պարագաներէ։ Ի՞նչ որ ալ ըլլայ, սակայն, Երեսփ. Ժողովը զբաղելու գործեր պիտի ունենայ մինչև յունիսի արձակուրդը։ Պ. Բլէմանսօ կը փափաքի որ Երեսփ. Ժողովը կարելի եղածին չափ չուտով ձեռք առնէ զինուորական առեանների վերակազմութեան և պաշտօնատարներու յառաջացման վերաբերեալ օրինագիծերը։ Մերակոյսին մէջ նախարարութիւնը, Ֆրանսայի արեւմտեան երկաթուղին Պեռոլեան կողմէ գնուելու խնդրոյն առթիւ, վատառութեան խնդիր պիտի յարուցանէ։ Պ. Բլէմանսօ կարելի է որ պիտի յաջողի այդ օրինագիծը քուէարկել տալու Մերակոյսին, սակայն, Բարիզէ թերթերէ մէկ քանին դիտել կուտան թէ շատ տկար մեծամասնութիւն մը պիտի ունենայ։ Վիեննական լրագիր մը ընդարձակ յօդուածի մը մէջ սակայն կը խօսի Ֆրանսայի Դաշնակցին վրայ։

«Պ. Բլէմանսօ այլ ևս չի կրնար ապոյներանն ըլլալ այն քաղաքականութեան որուն խոսացաւ հետեւիլ իր առաջին ծրագրին մէջ։ Ընկերվարական կուսակցութեան յատուկ քաղաքականութեան մը փորձառութիւնները հետզհետէ ընդհանուր և բացարձակ փափաք մը առաջ բերին չափաւոր քաղաքականութեան մը՝ այն օրէն ի վեր երբ ընկերվարական կուսակցութեան պեսերը սկսան մոռնալ ուրիշ կուսակցութեանց դոյութիւնը։ Ընկերվարական կուսակցութեան արարքները չափաւորելու պէտքը սա իրողութեամբ միայն կրնայ լաւագոյն կերպով ցոյց տրուիլ թէ Բլէմանսօ-Ռոբանի Դահլիճ մը ձեռք առած է այդ ծրագրին իրականացումը։ Բաղաքական այս գաղափարը պիտի մնայ և իբրեւ արդարացում պիտի ծառայէ յառաջիկայ նախարարութեանց, երբ հրաժարի Բլէմանսօ-Ռոբանի Դահլիճը։»

ԱՒՍՏՐԻԱ - ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Վիեննական թերթ մը սա տեղեկութիւնները կը հաղորդէ Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ կուսակցութեանց կացութեանը վրայ.— Բոլոր կուսակցութիւնները կ'աշխատին կարելի եղածին չափ զօրաւոր ըլլալու՝ կեդրոնացումովը քաղաքական գրեթէ համանման ծրագիրներ ունեցող խումբերու։ Սթիրիոյ, Վերին-Աւստրիոյ և Սալցպուրկի կղերական կուսակցութեան պատգամաւորները, երեսունի չափ, որոշեցին միանալ քրիստոնեայ ընկերվարականներու կուսակցութեան, որով ինքնունդվեց անդամներ պիտի ունենան և մեծ ազդեցութիւն մը պիտի գործեն Երեսփ. Ժողովին դեւանին ընտրութեանը պատուն։ Քրիստոնեայ ընկերվարականներուն մէջ հոսանք մը կը զգացուի ազգային ընկերվարներուն մէկը. ընտրելիներն են Տօքթ. Վայսքիրշնէր և Տօքթ. Բաթայ։ Ընդհանուր կերպով գոյացած միութեան առաջ բերած գոհունակութիւնը ո՛չ ընդհանուր է և ոչ ալ կատարեալ, թէ՛ կղերական և թէ քրիստոնեայ ընկերվարական չրջանակներու մէջ։ Զեհերու փափաքած միութիւնն ալ պիտի յաջողի, որով այդ կուսակցութիւնը գրեթէ ութսունչրսնիգ աթոռ պիտի ունենայ։ Լեհերու ակումբն ալ վաթսունվաթսունչրսնիգ անդամ պիտի կրնայ ունենայ։ Գերմաններու միացումին գալով, մեծամեծ դժուարութեանց կը հանդիպի, մանաւանդ Հրեաներու խնդրոյն պատճառաւ, և անհամաձայնութեանց ու մաքառումներու մէջտեղը կը կատարուի։ Երեւոյթներէն դիտելով, առոր արդիւնքը պիտի ըլլայ այն տեսակ կազմակերպութիւն մը առաջ բերել որ կարելի ընծայէ զանազան ակումբներու համամտութիւնը գերման ազգային խնդիրներու մէջ։ Անչատ համագերմանները, որոնք որոշած են ասկէ վերջը «գերման արմատական» անունը ստանալ, այդ նպատակով գումարման մը մէջ որոշում մը տուած են, որով բացարձակ յանձնառութեան մը տակ կը մտնեն։ Գերման ազատականներու ամբողջութիւն է 75-80։ Այս է գրեթէ ճիշդ երեւոյթը Աւստրիոյ նոր Խորհրդարանին՝ կուսակցական խումբերու զանազան համաձայնութեանց և միաբանութեանց հետեւանքով։ Առաջին նիստերէն յայտնի պիտի ըլլայ այդ խումբերուն արժէքը և կենսաբանութիւնը։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՋԱԲՈՆ

Բարիզէն ստոյգ աղբիւրէ հետեւելը կը հեռագրեն աւստրիական լրագիրներուն.— «Ֆրանսայի ու Ճաբոնի միջեւ գոյացած համաձայնութիւնը, որուն նպատակն է, ինչպէս յայտնի է, հողային իրաց կացութիւնը պահպանել Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ, տնտեսական կռուանին վրայ ալ արդիւնքներ պիտի ունենայ։ Անշուշտ Ճաբոն իր մասին լաւագոյն տրամադրութիւններու պիտի հանդիպի Ֆրանսայի մէջ՝ սեղանաւորական տեսակէտով։ Նաև առիթը պիտի գտնէ իր յարաբերութիւնները ընդարձակելու Ֆրանսայի հետ։ Միւս կողմէ, պայմանագրութեան չնորհիւ, Հնդկաչինու Ֆրանսական ստացուածքներուն համար ձեռք բերուած ապահովութիւնը պիտի նպաստի այդ ստացուածքներուն նիւթական զարգացումին։ Դէլով միւս տերութեանց ընթացքին՝ Ֆրանսական համաձայնութեան հանդէպ, կարելի է ըսել թէ այդ համաձայնութեան ստորագրուելուլուրը և ոչ տեղ մը մասնագրութեան արտայայտութիւններ առաջ չէ բերած։ Մասնաւորաբար ռուսական դիւանագիտութիւնը միշտ տեղեկութիւն ստացաւ Բարիզի և Թոքիոյի մէջ կատարուած բանակցութեանց զանազան երեւոյթներուն վրայ։ Դէլով ռուս լրագրի մը այն լուրին թէ Ճաբոն պարտաւորուած է երեք հարիւր հազար զինուոր զրկել, երբ Եւրոպական տերութեանց միջեւ պատերազմ ծագի— պարտաւորութիւն մը որ նոյն լրագրին ըսածին նայելով Ֆրանսական պայմանագրութեան մէջ նշանակուած է—Բարիզի պաշտօնական չրջանակներուն մէջ կը յայտարարուի թէ այդ լուրը բոլորովին անհիմն է։ Ֆրանսական պայմանագրութիւնը բնաւ չի պարունակեր այն տեսակ որամադրութիւն մը թէ Եւրոպայի մէջ երբ պատերազմ ծագի, Ճաբոն միջամտէ. այդ տեսակ խնդիր մը նոյն իսկ նկատողութեան չէ առնուած։ Արդէն նոյն պայմանագրութիւնը զինուորական որ և է որամադրութիւն ալ չի պարունակեր։

ՋԱԲՈՆԱԿԱՆ ՋԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԸ ԵՒ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

Ճաբոնցիներուն ճարտարուեստին յառաջդիմութիւնները յանախ սքանչացում պատճառած են ուրիշներու և պեսական մարդոց։ Ֆրանսայի ու Գերմանիոյ մեծ վարպետներու դրասեղաններուն վրայ տեսնուած ճաբոնցի ճարտարագէտները պէտք եղածին պէս օգտուած են դասախօսութիւններէն։ Այն կարողութեամբ որով Ճաբոնցիները ամէն բան իւրացնելու դիւրութիւն ունին, իրենց երկրին մէջ խտացուցին դրամատիրութիւնը, հանքերու և գործարաններու մէջ համախմբեցին հոծ խումբեր այն փոքրահասակ, արթուն միտքի տէր և գործունեայ մարդերէն որոնք կը պաշտեն՝ իրենց երկրին մեծութիւնը պատրաստելու աշխատելուն համար։ Երկրագործութեան համար կարելի չէ միեւնոյն բանը ըսել, վասն զի Ճաբոնի երկրագործները, ինչպէս ցոյց կուտան զանազան լուսանկարներ, նախնական դրութեամբ կ'աշխատին։ Կ'երեւայ թէ նոր մեքենաներ և այլն դեռ Ճաբոն մտած չեն։ Այսու հանդերձ ճաբոնի անտեսական կեանքին մէջ ամէնէն կարեւոր միտը կը կազմէ երկրագործութիւնը։ Ամբողջ ժողովրդեան հարիւրին վաթսունը երկրագործութեամբ կը զբաղին և անոր զարգացումը նոյն իսկ կը չահագրգռէ Ճաբոնի այդ մեծագոյն ազգ ժողովուրդին կեանքը։ Պէտք չէ մոռնալ թէ Ճաբոնի բնակիչներուն թիւը 1906ին հասած է 48,608,943 հոգիի՝ միջին հաշուով տարեկան հարիւրին 1.32ի չափով։ Բնակիչներուն թիւը 33,110,793 էր 1872ին, 36,700,000՝ 1892ին և 41,089,960 ալ 1892ին։ Ճաբոնի տեղանաւորական ու անտեսական վերջին տարեցոյցին նայելով (1906) երկրին երկրագործութիւնը հեռի է գոհացնելէ Ճաբոնի ժողովրդեան պէտքերը։ Ճաբոնի ամբողջ 42 միլիոն էքթար տարածութեան 27,832,809 կը գրաւեն անտառներ և միայն ութ միլիոնը կը մշակուի։ Ուստի Ճաբոնի կառավարութիւնը վերջերս ուշադրութեան առաւ երկրագործական զարգացման խնդիրը և այսօր Ճաբոնի պետական նախաձեռնութիւնը կը զգացուի երկրագործական ամէն տեսակ կռուանի վրայ, սակայն արդիւնքը չուտով ձեռք բերել կարելի պիտի չէլլայ, քանի որ երկրին երկրագործական ընդհանուր պայմանները դիւրաւ պիտի չկրնան փոխուիլ։ Այսուհանդերձ քիչ ատենէն Ճաբոնի երկրագործութիւնն ալ, ճարտարարուեստին պէս, բոլորովին նոր երեւոյթ մը պիտի ստանայ։ Կարելի է որ համաշխարհային հրապարակին վրայ ազդեցութիւն չունի, սակայն Ճաբոնի գործաւոր ժողովուրդին նուազ սուղ և աւելի առատ սնունդ մը պիտի ապահովէ, որով Ճաբոնի ճարտարարուեստին զօրութիւնը աւելի եւս պիտի աճի։

ԱՏԵԼԻՆԱ ԲԱԴԴԻ ԵՒ ՎԱԿՆԵՐ

Տիեզերահռչակ երգչուհին՝ Ատելինա Բադդի երբ Բարիզ կը գտնուէր, Թեթեւկից մը ուզեց անոր զգացումները իմանալ Վակնէրի գլուխ-գործերուն համար։ Ատելինա Բադդի պատասխանեց.— «Ճշմարիտ պաշտում մը ունիմ Վակնէրի համար։ Որ և է թատերաբեմի վրայ անոր գործերէն և ոչ մէկը երգած եմ և առոր ալ պատճառը այն է որ Վէրտիի ու Կունոյի պէս իմ ձայնիս յարմար երգ մը յօրինած չէ, բայց այսուհանդերձ կը սիրեմ անոր երաժշտութիւնը։ Վակնէր չուզեց ծանօթութիւն հաստատել ինծի հետ. պատճառը պարզ է. չուզեցի անոր Բարսիֆալին մէջ Բլնտրիի դերը կատարել։ Այն թուականին երբ ջուրքակար էր Բոլընդ Կարոն Թատրոնին մէջ, յանախ ձայնս լսած և յայտնաբերած էր տագրոնջ՝ Մօրիս Սթրաքոխի թէ Բլնտրիի դերը կը գրէր ինձ համար, բայց այդ դերին մէջ չափազանց պօռալ հարկ էր, որով չկրցայ ընդունիլ։ Ատոր վրայ Վակնէր անքան բարկացաւ որ երդում ըրաւ գլխս բնաւ չճանչնալու։ գործադրեց իր երդումը, և սակայն միշտ յարգանք կը մատուցանեմ անոր անմահ հանճարին։» Բադդիի այս յայտարարութիւնը մեծ տպաւորութիւն մը չգործեց Ֆրանսայի մէջ, բայց գերման լրագիրները բաւական խօսեցան անոր վրայ. առոց մէկը կ'ըսէ թէ նշանաւոր երգչուհին ձայնին չափ յիշողութիւնն ալ երկար ատեն անվթար պահած ըլլալու չէ։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ բոլոր վակնէրեանները զարմանքով պիտի իմանան թէ մեծանուն երգահանը ջուրքակար եղած է Բոլընդ Կարոն Թատրոնին մէջ և Լոնտոնի մէջ յաջած է իր Բարսիֆալը։ Բարիզեան թերթին թղթակիցը հարցուց Բադդիի թէ ի՞նչ կարծիք ունի Սալոմէի մասին։ Մեծանուն երգչուհին պատասխանեց.— «Զեմ ուզեր որ այդ տեսակ թատերախաղեր Թատերաբեմի վրայ հանուին։ Բնաւ պիտի չհաւանիի ներկայացնելու Ս. Գրքին մէջ յիշուած դէպք մը։»

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ.—Սպարապետի Դրան ընդհանուր հաշուակալութեան մանաւոր ճիւղին Տնօրէնի օգնական անուանուեցաւ նոյն ճիւղին միմէյիղնէրէն Ալի էֆ.։

—ԳեմԹէմունիի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին հուգուգի ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Էրզրումի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին հուգուգի ճիւղին նախագահ Անմէտ Համի էֆ., որուն յաջորդեց Գոնեայի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Ապտիւրրահման Ազմի էֆ.։ Անոր ալ յաջորդեց վճռաբեկ ատեանին աղեսագիրներու ճիւղին նախորդ առաջին քարտուղար Մուսթաֆա Մաղմար պէյ։ Հոռէյտայի դաւառին առեւտրական դատարանին նախագահ անուանուեցաւ Սէլանիկի նահանգին կեդրոնական առեւտրական դատարանին անդամ և իրաւագիտական վարժարանին չրջանաւարտ Անմէտ Ֆուաատ էֆ.։

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Սանիէի ատիճան տրուեցաւ ելմտական նախարարութեան թղթակցութեանց մանաւոր դիւանին երկրորդ միմէյիզ Հիւսէյին Նաֆիզ պէյ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Սպարապետի Դրան ուսուցիչներու մթերանոցին և կերպասի գործարանին Տնօրէն Միրլիվա Մէհմէտ Շիւքրի փաշայի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Գոնեայի իրարկի Կայս. գործարանին Տնօրէն գեր-գնդապետ Մէհմէտ Իմին պէյի։

ՇԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿՐԹԱԿԱՆ Նախարարութեան մէջթուպէքի օգնական անուանուեցան թղթակցութեանց դիւանին Տնօրէն Բէյհան պէյ և միմէյիզ Զիւես պէյ։ Բէյհան պէյի յաջորդեց առաջին միմէյիզ Ագիզ պէյ։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ու հեռագրական վերահսկողութիւնը կը ծանուցանէ թէ Եաքանբի մէջ, Դարթալի գաւառակ, ամառուան եղանակին համար նամակատուն մը հաստատուած և պարզ նամակներու փոխանակութեան ձեռնարկուած է։

ԿԱՍԿ. ՇՆՈՐՀ.— Սէլանիկի նահանգին որսորդ զինուորներու վաշտին դերհաղարապետ Էմին Ալի էֆ. նոյն նահանգին Կէվկիլի գաւառակին մէջ աւազակներու հետ կատարուած ընդհարումի մը պատուն մեռած ըլլալով, Կայս. Իրատէ մը հրամայեց՝ ելմտական գանձէն ամսական երկու հարիւր ղրուշի կենսաթոշակ յատկացնել անոր քրոջը՝ Սաֆիյէթ հանումի, որ Այտընի նահանգին Նազիլլի գաւառակը կը բնակի։

ՄԱՔՍԱՔԻՆ ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—Մաքսային վերատեսչութեան վիճակագրութեանց դիւանը պատրաստեց ելմտական 1321 տարուան մաքսային գործառնութիւնները ցոյց տուող ընդարձակ վիճակագրութիւն մը, որ 84 ընդարձակ էջերէ կը բաղկանայ։ Ելմտական 1321 տարին օսմ. երկիրները ներառած ապրանքներու գումարն է 3,136,602,112 ղրուշ՝ այսինքն 31,366,000 ոսկիէն աւելի։ Արտածումներն են 1,967,236,999 ղրուշ՝ այսինքն 19,672,000 ոսկիէն աւելի։ Աւստրիական մանրամասնութիւններ.

	Ներմուծում Ղրուշ	Արտածում Ղրուշ
Անգլիա	1,099,180,187	633,008,110
Ֆրանսա	266,883,737	481,050,666
Իտալիա	244,619,984	99,595,111
Աւստրիա	651,614,315	213,739,333
Գերմանիա	132,529,390	122,769,889
Իսպանիա	182,015,904	59,384,445
Պէլճիքա	98,614,555	48,791,779
Պարսկաստան	73,375,042	65,448,445
Իտալիոյ	79,530,623	39,999,889

Մխախոտի արտածումը որ այդ վիճակագրութեան մէջ նշանակուած չէ, 21,576,605 քիլօ է և գինին ալ 9,290,035։ Օսմ. երկիրներու մաքսատունները ներածման մասին սա կարգը ունին.—Կ. Պոլիս, Իզմիր, Պէյրութ, Սէլանիկ, Իսքէնտէրուն, Տրապիզոն, Պաղտատ, Հիտտէ, ափրիկեան Տրիպոլիս, Կ. Պոլսոյ չրջակայ մաքսատուններ, Էսքիշէհիր, Եէմէն, Շքոտրա, Էրզրում և Բրէվէզա։ Արտածման մասին ալ սապէս են.— Իզմիր, Կ. Պոլսոյ չրջակայ մաքսատուններ, Սէլանիկ, Պէյրութ, Կ. Պոլիս, Տրապիզոն, Իսքէնտէրուն, Պաղտատ, Էսքիշէհիր, ափրիկեան Տրիպոլիս, Եէմէն, Հիտտէ, Շքոտրա և Էրզրում։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻՈՅ միջեւ վերանորոգուելիք առեւտրական դաշնադրութեան բանակցութեանց յանձնաժողովին համար Բուսմանիոյ կողմէ առաջին պատուիրակ կարգուած է Կ. Պոլսոյ դեսպան Պ. Բարինու և. երկրորդ պատուիրակ Պ. Բուսքուեան։ Ինչպէս յայտնի է, Պ. Բարինու անցեալները Պուքրէշ գնաց, այդ մասին հրանգդ ստանալու իր կառավարութենէն։ Այդ երկու պատուիրակները առաջ օրէն Կ. Պոլիս պիտի ժամանեն և բանակցութիւնները իսկոյն պիտի սկսին։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ.— Բաղաքապետութիւնը ծանոյց թաղապետական բոլոր չրջանակներուն որ ներկայ տաք եղանակին մէջ մեծ ուշադրութեամբ հսկեն խաներու, սրճարաններու և ուրիշ հանրային վայրերու մաքրութեանը։ Նաև այդ կարգի վայրերը զատ զատ քննուին, աղտոտ տեղերը մաքրուին, հարկ եղած տեղերը կիրով ծեփուին և բազմամարդ վայրերու մէջ առողջապահական կանոնին տրամադրածէն աւելի մարդ բնակելու թոյլ չտրուի. միանգամայն ազդարարուի սենեկապահներուն թէ ըստ օրինի պարտաւոր են տեղեկութիւն հաղորդել առողջապահական պաշտօնեաներուն, երբ այդ տեղերը հիւանդներ ըլլան. հիւանդները քննուին և եթէ տարափոխիկ հանգամանք ունենալը հաստատուի, ճարակման պատճառը մանրադնին քննուի և առողջապահական ուապահական միջոցներ ձեռք առնուին և իսկոյն մանրամասն տեղեկութիւն հաղորդուի քաղաքապետութեան։

ՌՈՒԻԶԷՆ կը հեռագրուի թէ կ. Պոլսոյ ֆրանսական դեսպան Պ. Բոնսթան որ արձակուրդով մեկնած էր, երեքշաբթի օրը Բարիզ ժամաներ է։

ՀԻՊՈԴՐՈՄՆԵՐ.— Մէրսինի ամերիկեան հիւպատոս կարգուեցաւ հելլենական հպատակ Պ. Տէքաս։ Դամասկոսի պէլճիական հիւպատոս կարգուեցաւ Պ. Միսոն։ Բ. Դուռը վաւերացուց ատոնց պաշտօնները։

ԿԻՄԱԼԷՔԻԼԻ չրջականները, անցեալ հինգշաբթի, երկու ժամու չափ յորդահոս անձրեւ տեղալով, քաղաքին մէջ մէկ քանի տուներ վնասուեր են։ Հեղեղները կարասիներ քշեր տարեր են։ Ջիթենիները և թթենիները բաւական վնասուեր են։

ՊՐՈՒՍԱՑԻՆ կը գրեն թէ տասը օրէ ի վեր երբեմն տեղացող յորդառատ անձրեւները ամէն կողմ խիստ նպաստաւոր արդիւնքներ ունեցած են երկրագործութեան համար։ Ընդհանուր համոզում կը տիրէ թէ բերքերը այս տարի առատ պիտի ըլլան։

ՀԱԼԷՊՈ մէջ մէկ քանի օրէ ի վեր սաստիկ տաք կ'ընէ և ջերմաչափը չուքի մէջ երեսուն աստիճան ցոյց կուտայ։

ՄԱՔԵՍԻՍ ՄԱՐԶ ՋԻՒՆ.—Սուրիոյ նահանգին Բաչիա գաւառակին Այտա գիւղին լերան վրայ, մայիս 16ին, կարկուտի հետ ձիւն տեղալով մէկ թիզ բարձրութեան հասեր է. յետոյ հալելով գետակը յորդեր է։ Այդ տեսարանը դիտողներէն Իպրահիմզոյը Սիւլէյման անուն տասը տարեկան տղայ մը, ջուրին վրայէն փայտ մը առնելու ապրատած պահուն, հեղեղին մէջ իյնալով խեղդուեր է։

ԼՈՌԶԱԿԱՆԵՐԸ.— Պրուսայէն առնուած լուրերու նայելով, չերմաները զերծ են տարափոխիկ հիւանդութիւններէ։ Մասնագէտ չերմաբոյծ մը, տասը-տասերկու օր առաջ, ութ խոյոր խոզակ հասցուցեր է, որոնք գոյնի ու ծանրութեան տեսակէտով կրնան իբրեւ տիպար ծառայել։ Վերջերս ալ երկու անդամ խոզակ վաճառուեր է՝ բարձր գինով։

ԱԳՈՒԵՐՍԱՆԴԻՈՅ մէջ, կիրակի օրը, ժամասխտ մէկ մահ պատահեր է։

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը, Այդընի նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազին մէկ տեղեկագրին վրայ, որոշեց դատաստանի ենթարկել Միլաս գաւառակին նախնական դատարանին անդամներէն Անմէտ էֆ.ն և ընդհանուր դատախազի օգնական փոխանորդ ոստիկան Ֆէրհատ էֆ.ն, որոնք զեղծումներ գործած են։

ԱՏԱՆԱՑԻՆ կը գրեն թէ բամպակի հրապարակը ոգեւորուած է, վասն զի բաւական բամպակ ղրկուած է Համպուրգ, Պարսկէրնա, Թրիէսդէ, Իզմիր ու Միտիլլի։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ծովածոցին մէջ երթեւեկելու համար Շերքէթի Խայրիէի Համիտիէ կողմէ Անգլիայէն գնուած Սկիյարկ շոգենաւը, որ Կ. Պոլիս ժամանած էր, մինչեւ մէկ չաթաթ Սէլանիկ պիտի ուղեւորի։ Սէլանիկի մէջ երկու նաւամատոյցներու չենութիւնը աւարտած է և երրորդ մէն ալ պիտի չենուի՝ կուսակալին բնակած ապարանքին մօտերը։

ՊՐՈՒՍԱՑԻ ռուսական դեր-հիւպատոս կարգուեցաւ Պ. Ամէտէ Թալասօ։

ՍԻՒԼԶԻ ջրանցքէն յունիս 1էն 10 (Ն. Տ) անցած նաւերու թիւն է 113 և գոյացած հասոյթը 3,010,090 ֆր.։

ՄԱՔԵՍԱՑԻՆ Խորհուրդին անդամ և մաքսային գործառնութեանց ընդհանուր քննիչ Զէյնէլ Խալիլ պէյ երէկ իրիկուն Սէլանիկ ուղեւորեցաւ, տեղւոյն մաքսային գործառնութիւնները քննելու համար։

ՄԱԼԵՍՏԻՍԻՆ վարչութիւնը ձանիկ ու Սամսոն շոգենաւերը յատկացուց Այսթիֆանոսի գիծին։ Այդ շոգենաւերուն անունները եռեւէն են։

ԱՆԵՍՏՈՅՈՑ ԺՈՄԱՆՈՒՄ.— Երէկ զանազան վայրերէ Կ. Պոլիս բերուեցան 2985 ոչխար, 2152 գառնուկ և 28 եզ։

ՕՍՄԱՆՅԱՆՑ ԿՈՇԿԱԿԱՐԸ.— Սամաթիոյ մէջ կոչկակար Նանքօ, երէկ, նոյն տեղը գինետան մը մէջ գլուխը բաւական տաքցուց. յետոյ սկսաւ ժուռ գալ Տալուտ Փաշայի ծովեզերքը՝ երկաթուղիին երկայնքը։ Ժամ 1ին Սիրքէճիին ճամբայ ելլող կառախումբը հեռուէն տեսնուեցաւ։ Մեքենավարին ուշադրութիւնը հրաւիրեց նոյնոյին ընթացքը, վասն զի գիծին կը մօտենար, որով քանիցս սուլեց։ Կառախումբը երբ պիտի անցնէր, Նանքօ նետուեցաւ վայրաջարժին առջեւ։ Մեքենավարը աշխատեցաւ կեցնել կառախումբը, բայց չյաջողեցաւ, վասն զի ժամանակ չէր մնացած և Նանքօ վայրաջարժին տակն էր։ Մօտը գտնուողները օգնութեան փութացին, բայց Նանքոյի յօդուածած մարմինը միայն կրցան տեսնել։ Ոստիկանութիւնը իմանալով, բժշկական քննութիւն կատարել տուաւ։ Ցայտնի չէ խեղճ կօշկակարին այդ ծայրայեղ յուսահատութեան չարժառիթը։

ԳԱԼԱԶԻՆ ՆԱՒՈՒՍ ՄԸ.— Երեքշաբթի իրիկուան ժամ 1.15ին Մախսուսէի Պաղսաս շոգենաւը երբ Հայտար Փաշայէն ճամբայ կ'ելլէր, կօշկակար Ալէքսոյի աշակերտ՝ Խրիսթօ ուզեց շոգենաւ մտնել. բայց շոգենաւը նաւամատոյցէն բացուած էր, որով Խրիսթօ հաւասարակշռութիւնը կորսնցուց և ծովը ինկաւ։ Թէ՛ նաւամատոյցին վրայ և թէ շոգենաւին մէջ գտնուողները տեսնելով իրար անցան։ Շոգենաւը իսկոյն կեցաւ և պարան մը նետեց, բայց այդ տեղը խորունկ էր և Խրիսթօ զգայազրկ, որով բան մը ընել կարելի չեղաւ։ Նոյն միջոցին աղատարարի գործիք մը նետեց Անատոլցի երկաթուղիին շոգենաւակին նաւաղներէն Խրիսաքուլոս Սթաւրօ, սակայն նորէն օգուտ մը չունեցաւ։ Վերջապէս Խրիսաքուլոս ծովը նետուեցաւ և Խրիսթոն ազատեց. այդ միջոցին նաւամատոյցին վրայ գտնուողներէն մէկն ալ դիպուածով ծովը ինկած էր. նաւադը գոյն ալ ազատեց։ Այդ երկուքին ալ հարկ եղած դարմանները եղան ոստիկանութեան կողմէ։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ փոխ-հիւպատոս Պ. Մէսէլա, երէկ, Դալաթիայէն նաւակ մը նստաւ Սիրքէճի երթալու համար։ Ճամբան նաւակը կղզիի չոգենաւին և մավուսնայի մը մէջտեղը մնաց։ Պ. Մէսէլա և նաւավարը տեսնելով որ նաւակը կտոր կտոր պիտի ըլլայ, իսկոյն մաւուսնային մէջ եկան և քիչ ետքը նաւակը կոտրեցաւ։

ՀՐՁԱԳԴ. Եղեռնադատ ատեանը, ասկէ առաջ, մշտնջենական տժգանակիր աշխատութեան դատապարտած էր տպագրիչ Վասիլը, որ Դատքէօյ, Եէլ Տէյիրմէնի, Ուզուն Եուսուֆ փողոցին մէջ ուռնեցած տունը ապահովագրած և դիտմամբ այրած էր ապահովագրիչը գանձելու նըպատակով։ Վճռաբեկ ատեանը բեկած ըլլալով այդ վճիռը, եղեռնադատ ատեանը երկէ կրկին անգամ դատեց նոյն անձը և վերահաստատեց իր վճիռը։

ԴՈՂՈՒՈՒԹԻՒՆ.— Ոստիկանութիւնը, առջի օրը, Ունգպանի մէջ ձերբակալեց Ալէքսօ անուն գող մը։ Այդ անձը նոյն օրը կառապան Թոտորիի սենեակը մտնելով երկու ձեռք հագուստ, ժամացոյց եւալլն գողցած էր։ Ալէքսօ հարցաքննուելով խոստովանեցաւ իր արարքը. յայտարարեց թէ գողցած առարկաները վաճառած է Աղիզ, Եուտա, Մէհմէտ և Իպրահիմ անուն անձերուն։ Ատոնք ալ ձերբակալուեցան։

—Դալաթիոյ մէջ դատարկաչրջիկ Իսմայիլ երէկ, Դալաթիոյ մեծ պողոտային վրայ չապկավանառ Թոնիքի խանութէն վեց ծրար կերպաս գողցաւ, բայց ձերբակալուեցաւ։

ԹՈՓԽԱՆԷԻ մէջ, առջի գիշերը, Սաֆիի ու Ալի անուն երկու գործաւորներ, առնելիքի խնդրի մը համար, կռուեցան իրենց արհեստակիցներէն Հիւսէյինի հետ, զոր ձախ սրունքէն վիրաւորեցին։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՄԲԱՐՁՄԱՆ ՏՕՆԸ ԱԶԳ. ՀԻԱՆԴԱՆՈՅԻՆ ՄԷՋ

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

Մայիսի վերջին օրը իր գարնանային բոլոր յեսուսեաց հրապոյրները կ'ընծայէր այսօր՝ հաճելի դարձնելու համար Համբարձման տօնախմբութիւնը և Ազգ. Հիւանդանոցին 73րդ տարեդարձին կատարումը, Նէտիրզուլէի սարահարթին վրայ՝ դալար մարգերով, հովանոց ծառերով ծածկուած, զոր այնքան հեշտ կ'ընծայէր վէմ երկինք մը և զով զեփիւռ մը։

Օդին նպաստաւորութեան միանալով հանրութեան տաք վերաբերումը, որ այս տարի աւելի՛ չեշտուած է, նորակառոյց շէնքերը տեսնելու և նորակերտ Ս. Փրկիչ եկեղեցիին մէջ աղօթելու փափագով, եռզական հանդիսաւորութիւն մը կ'ընծայէին այսօրուան կրօնային-բարեգործական տօնին։

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան ատենապետ Տիգրան էֆ. Մանուկեան և անդամներէն Գրիգոր էֆ. Իվրէնեան երէկ, միջօրէէն յետոյ, Պատրիարքարան երթալով, Ս. Պատրիարքը առաջնորդեցին Հիւանդանոց որուն գուռնէն դիմաւորուեցաւ Տնօրէն Յակոբ էֆ. Համամճեան և դեր-Տնօրէն Հայկազն էֆ. Իսրայէլեանի կողմէ։ Ն. Սրբազնութիւնը Ս. Փրկիչ եկեղեցոյ երեկոյեան աղօթութեանց նախագահելէ ետքը, պտտեցաւ Հիւանդանոցին բոլոր յարկաբաժինները, այցելեց աղջկանց Որբանոցը, և օրհնելով ու մխիթարելով պատսպարեալներն ու սանուհիները, պտոյտ մը կատարեց նաև Հիւանդանոցի հանդիպակաց պարտէզին մէջ, ուր պիտի կառուցուի Որբանոց-Արհեստարանը որուն սահմանագիծերը հնչեցուց։

Ս. Պատրիարքը երէկ հիւրընկալուեցաւ Հիւանդանոցին մէջ և այս առաւօտ կանուխէն եկեղեցի իջաւ։

Առտուան առաջին կառախումբէն սկսելով, մայրաքաղաքս ամէն թաղերէն երկսեռ բազմութիւն մը կը դիմէր Եէտի-Գուլէ, ա՛յն աստիճան հոծ՝ որ վակոնները նեղ կուգային ու չատեր ոտքի վրայ կեցած էին։ Ո՛չ նուազ թիւ մը կը կազմէին հետիոտն գացողներ՝ Սամաթիայէն ու Եէտի-Գուլէի չրջականներէն։

Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյն մէջ ներկայ էին, եկեղեցական դասէն, Տ. Գրիգորիս արքեպիսկ. Ցովհաննէսեան և Տ. Գէորգ արքեպիսկ. Երէցեան. իսկ Բերայի քարոզիչ Տ. Հմայեակ եպիսկ. Դիմաքեան առաւօտուն եկած, աղօթած ու մեկնած էր։

Ժամ 2ին, Ս. Պատրիարքը՝ զգեստաւորեալ՝ Տեսչարանէն եկեղեցի առաջնորդուեցաւ, եկեղեցական հանդիսաւոր թափորով մը, Պատարագ մատուցանելու։ Տ. Տիրայր, Տ. Արտաւազդ, Տ. Պակ վարդապետները ու քահանայական դասը չրջապատած էին Ն. Սրբազնութիւնը։ որուն կը հետեւէր Դպրեվանքի փոխ-տեսուչ Տ. Թորգոմ Ծ. վրդ.։ Ներկայ էին նաև Տ. Վահան Ծ. Վրդ. Յակոբեան, Տ. Վահան Ծ. Վրդ. Տէր-Մինասեան և ուրիշ վարդապետներ ու քահանաներ։ Մայր եկեղեցւոյ և Պալաթի եկեղեցւոյ դպիրներէն խումբ մը կը մասնակցէր Որբանոցի դպիրներուն, քաղցրալուր երգեցողութիւններով։

Ս. Պատրիարքը «Հրաշափառ»ով մտա

հրաշալի յաջողութիւն կը համարուէր։ Տ. Մուշեղ Սրբազան փոխանակ փութկոտ կերպով մամուլին տալու իր կարծեցեալ յաջողութիւնը և այժմ կատարեալ յուսահատութիւն և ցիաոfo ընելու, լաւագոյն ըրած չէր ըլլար եթէ նախ հետաքրքրուէր Նորադարձ վարդապետին դաւանական ըմբռնումներն և եկեղեցական համոզումները, և ապա ընդունէր անոր խնդիրը։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Կեսարացի Մոսիչեան Մհի. կարապետ էֆ. ի յիշատակ իր հանգուցեալ Տիկնոջ Մարիամի և համայն ննջեցեալներուն, ոսկեթել բանուած գեղեցիկ վարագոյր մը նուիրած է Երուսաղեմի Ս. Գրլխադրի տաճարին, որուն մէջտեղը մետաքսով բանուած է Ս. Գլխադրի պատկերը։ Նուիրատուին որդին Գէորգ էֆ. Մոսիչեան և փեսան Միհրան էֆ. Տիլաչգեան երէկ սոյն վարագոյրը յանձնեցին Երուսաղեմի Պատր. Փոխանորդ Տ. Եղիշէ Ծ. վրդ. Զիլինկիրեանի, Երուսաղէմ զրկուելու համար։

ԴԱԼՖԱՆԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Խագիւղի Դալֆեան Որբանոցին Խնամակալութիւնը իր միամեայ նիստը գումարեց անցեալ ուրբաթ օր, Որբանոցին մէջ, ուր ներկայ գտնուեցան Խնամակալուհի Տիկնայք՝ Վասիլուհի Դարակեօզեան, Իսկուհի Փափազեան, Էլիզա Տէր-Յարութիւնեան, ինչպէս նաև Բարթող էֆ. Թէլեան։ Աւանդապետ Տիկին Սրբուհի Գարակեօզեան ճամբորդութեան պատճառաւ բացակայ գտնուելուն, տեղեկացուցեալ Տիկին Վասիլուհի Դարակեօզեան. ուղեւորութեան պատճառաւ բացակայ էր նաև Տիկին Սրբուհի Ց. Ասլանեան։ Սոյն նիստին մէջ, Խնամակալութիւնը զանազան խնդիրներ քննեց ու անօրինեց։ Ասկէ առաջ Խնամակալութիւնը որբուհիներու ընդունելութեան, աշխատութեան և անոնց խնամածութեան ու ապագային վերաբերեալ Հրահանգ մը ծրագրած էր որ առ ի փորձ գործադրութեան դրուելէ ետք՝ Ս. Պատրիարք Հօր դիտողութեան և վաւերացմանը պիտի ներկայացուէր։ Խնամակալութիւնը նկատելով որ նորանոր պարագաներու հետեւանօք՝ այդ Հրահանգին մէջ ինչ ինչ յաւելումներ ու բարեփոխումներ ընել հարկ է, սահմանեց այդ փոփոխումները և որոշեց նոյն Հրահանգն անգամ մըն ալ վերաքննելով Ս. Պատրիարք Հօր վաւերացման ներկայացնել։

Խնամակալութիւնը Մայրապետին կողմէ հաղորդուած տեղեկութիւններէ հասու ըլլալով որ որբուհիներուն համար սահմանուած թիւն արդէն լրացած է, ննջասենեակները լեցուած են և խեղդում կը տիրէ, իսկ միւս կողմէ Պոլսէն ու գաւառներէն անդուլ դիմումներ կ'ըլլան սանուհիներ ընդունել տալու համար, որոշեց որ Հրահանգին այն մասը որ որբերուն ընդունելութեան կը վերաբերի, գործադրութեան դրուի անթերի և ցնոր անօրինութիւն այլևս պատսպարեալ չընդունուի։

Վարժարանին Տնօրէն Ռէթէոս էֆ. Թադէոսեան Խնամակալութեան ներկայեց աշակերտուհեաց դպրոցական եռամեայ վիճակագրոյցը որ նշանակուած էր իւրաքանչիւրին ուսմանց զանազան ճիւղերու մէջ ունեցած յառաջդիմութեան ու բարի վարուց թիւերը։ Այս վիճակագրոյցը կարդացուելով, Խնամակալուհիք իրենց ձեռքով յանձնեցին իւրաքանչիւր աշակերտուհիի յատկացեալ բաժնիները, և քաջալերեցին զանոնք։ Այս առթիւ, վարժարանին Տնօրէնը յայտնեց թէ դպրոցը երկու ուսուցչուհիներ պիտի տայ այս տարի, որոնք Որբանոցին մէջ պիտի կրնան դասախօսել և թէ կան դեռ ուրիշներ ալ որոնք կը պատրաստուին նոյն ասպարէզին։ Խնամակալութիւնը շնորհակալ եղաւ Ռէթէոս էֆ.ի՝ այս արդիւնքներուն համար։ Որոշուեցաւ որ, ըստ սովորութեան դպրոցին տարեկան քննութիւնք տեղի պիտի ունենան Ս. Պատրիարքին, Ուսումն. Խորհրդոյ, մամլոյ ներկայացուցիչներուն և ուրիշ ձեռնհաս անձերու առջեւ։

Խնամակալութիւնը յետոյ նկատողութեան առաւ ՀԷզայիրլեան Ամիրայի կիսաւեր տունն ու գետինը,—որոնք Որբանոցին կից կը գտնուին,—գնելու համար եղած առաջարկութիւնը և թէեւ դիտեց որ, Որբանոցի նիւթական միջոցները չեն ներեր գումար մը սահմանել այս գնման համար, այսու հանդերձ, նկատելով որ նոյն գետինը կրնար օգտակար ըլլալ, որոշեց Խնամակալութեան լիագումար մէկ նիստին մէջ խորհրդակցիլ այս մասին, և եթէ մը գտնել, եթէ սեպականութեան տէրերը համաձայնութեան մը գան, չափաւոր գին մը պահանջելով։

Նիստը վերջանալէ ետքը, Խնամակալուհի Տիկնայք այցելեցին Որբանոցի զանազան յարկերն ու Արհեստանոցի բաժինը, ուր նոր նորոր ձեռագործներ տեսան։ Խնամակալուհիք աչքէ անցընելով այս աշխատութիւնները, հաստատեցին թէ այս ձեռագործները արհեստին վերջին կատարելութեանց կը համապատասխանին և արդէն գնահատուած են հրապարակի վրայ, և զանազան կարգադրութիւններ ըրին ձեռագործական աշխատութեանց արդիւնաւորման համար։

Խնամակալուհիք յետոյ հարկ եղած կարգադրութիւնն ըրին նշանուած օրբուհիի մը,—որ Բօնեա պիտի ղրկուի,—ամենութեանը և օժիտին համար, և որոշեցին որ Բոյր Աղունի Յովհաննէսեան զայն անձամբ տանի Բօնեա, և հարսնիքէն ետքը վերադառնայ։

ՌՕՊԵՐԴ ԴՕԼԼԷՐԻ ՀԱՆԴԻՍԸ

Հանդիսաւոր ճաշկով և երկսեռ հոծ բազմութեամբ, երէկ տեղի ունեցաւ Ռօպերդ Գօլլէճի ամավերջին հանդէսը։ Կը նախագահէր ամերիկեան դեսպան Մր. Էլչման։ Անէն ազգէ պաշտօնական մարմիններ իրենց ներկայացուցիչը ղրկած էին. Ս. Պատրիարքին կողմէ ներկայ էին Տ. Բարգէն և Զաւէն վարդապետները։ Համիտիէ քայլերգէն ետքը, որ նուագուեցաւ գօլէճին նուագախումբին կողմէ, ընթացաւարտները բանախօսութիւններ ըրին հետեւեալ նիւթերուն վրայ։ Պ. Տիմոթի Առապօղլու՝ Կեանքի Նպատակը (անգլիերէն), Պ. Կարապետ Ավանզեան՝ Տասնեւինգերորդ դարու բնկերային վիճակը (հայերէն). Պ. Արամ Պառաւեան՝ Դիտարիւն եւ Կրօնք (ֆրանսերէն). Պ. Վահրամ Զէրչեան՝ Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդը (անգլիերէն)։ Երաժշտական գեղեցիկ կտորի մը նուագումէն ետքը՝ Գօլէճին նուագախումբին կողմէ՝ բանախօսութիւնները շարունակուելով խօսեցան Պ. Գոնսթանթին Սթիւարտ՝ Արուեստ և բարոյական՝ (անգլիերէն). Պ. Անթոնի Կլինօս՝ Ցունասանի դերը մարդկութեան յառաջդիմութեան մէջ (ֆրանսերէն). Պ. Պողոս Տիանտարէվսքի՝ Ուսուցիչը պէտք է օրենսգիտ բլլայ (պուլկարերէն). և Պ. Գոնսթանթին Պէլօգաս՝ Վերջին խօսքեր (յունարէն)։ Երաժշտական կտորի մը նուագումէն ու աղօթքէ ետքը՝ հանդէսը աւարտեցաւ հանելի տպաւորութիւն մը ձգելով ներկաներուն վրայ։ Հանդիսականներէն հրաւիրուածներ յետոյ առաջնորդուեցան Մարմնամարզի մասնաւոր սրահը, ուր մեծարուեցան անուշեղէններով ու թէյով։ Ինչպէս Աբեւելք գրած էր, Գօլէճը այս տարի կուտայ 12 հայ ընթացաւարտ, որոնցմէ երկուքը՝ Պարոնայք Հրանտ Մանուկեան և Միհրան Շիրինեան Գիտութեան Պակալաւր են (B. S.). իսկ միւս տասը՝ պարոնայք Սերովբէ Աղամճանեան (և ո՛չ Աղամանեան), Կարապետ Ավանզեան, Արամ Պառաւեան, Անդրանիկ Պեարկեան, Սիմոն Գօրտանճեան, Հրանտ Կէօզիւպէօյիւքեան, Կարապետ Լօքմաճեան, Տիգրան Նէվշէհիրլեան, Արմենակ Շիրինեան, Վահրամ Զէրչեան Արուեստից Պակալաւր (A. B.)։ Ա.—

ԱԶԳ. — Բնտ որոշման Պատկառելի Կրօնական Ժողովոյ և Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կարգադրութեամբ, Դեր. Տ. Գրիգորիս Արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեան յառաջիկայ կիրակի յունիս 3, քառասնայ պիտի ձեռնադրէ Ս. եկեղեցւոյս Պատ. Դպրաց Դասու անդամներէն տիրացու Խաչիկ Մանուկեանը։

Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեանց և Ս. Պատարագի.

Յունիս 2 շաբաթ առաւօտ, ժամերգութեան ժամ 11, կիսասարկաւագութիւն և աւագ սարկաւագութիւն։

Յունիս 2 շաբաթ երեկոյ ժամերգութեան ժամ $9^1/_2$, կոչում։

Յունիս 3 կիրակի առաւօտ ժամերգութեան ժամ 11։

Յունիս 3 կիրակի առաւօտ Պատարագ ժամ $1^1/_2$. Նաև ձեռնադրութիւն։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Պալաթու

Ատենադպիր Ատենապետ

ԿԱՐԱՊԵՏ ՄԻՐԻՋԱՆԵԱՆ ՍՏԵՓԱՆ Յ. ԲԷԼԻՒԹԵԱՆ

Պալաթ

ԱԶԳ. — Ցառաջիկայ յունիս 3, Բ. Ծաղկազարդի կիրակին, Ս. եկեղեցւոյս նորապսակ Տ. Վարդան քահանայ Գարակէօզեանի քառասնօրեայ ապաշխարութիւնը լրացած ըլլալով, նոյն օրը իր անդրանիկ Ս. Պատարագը պիտի մատուցանէ Ս. եկեղեցւոյս մէջ, և յաւարտ Ս. Պատարագի հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի վասն հոգւոյ ննջեցելոց բարերարաց։

Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեան ի ժամ 11.30 և Ս. Պատարագ ի ժամ 1.30։

Զայս ի գիտութիւն կը ծանուցանենք բարեպաշտ ժողովրդեան։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Ծէրիգիւղի

Ատենադպիր Ատենապետ

ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ ԶԵՆՈՒ ՄԼՐՇԱՄԷՔՃԵԱՆ

Ծէրիգիւղ

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Մհ.ի Նազարէթ էֆ. Սէլիեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս.

Մինչեւ էֆ. Իսէֆեան 108, Նազարէթ էֆ. Գասպարեան 108, Տ. և Տիկին Կարապետ էֆ. Գալանճեան 108, Պետրոս էֆ. Գալանճեան 108, Տ. և Տիկին Յովհաննէս Պառաւեան 108, Գերասիմ էֆ. Տամատեան 108, Համբարձում էֆ. Սիւզմէեան 108 գրուշ։

(Հոգաբարձութիւն)

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳ.—1881 դեկտ. 8/20 կայս. հրամանագրի Ե. և Բ. յօդուածներու և 1903 1/14 թուականի յարակից հրամանագրի Ի. յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, Բանկի Երկաթուղիի սա թիւերը.

68,382	1,360,501
135,611	1,360,502
143,861	1,360,503
143,862	1,360,504
148,906	1,360,505
209,996	1,745,509
409,407	1,747,546
610,289	1,808,801
615,087	

որոնք 1877 օգոստոս 1ի վիճակահանութեան մէջ պարգեւ շահած են, և ցարդ չեն ներկայացուած՝ գանձուելու համար, 1907 օգոստոս 1ին ջնջուած պիտի համարուին, եթէ մինչեւ այն ատեն չներկայացուին։ 9—2

Կ. Պոլիս, 1 յունիս 1907

* * *

Ազգ.—Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ, ամէն դիւրութիւն ընծայելու համար տուրք վճարողներուն, Ղալաթիա, Օսմ. Կայս. Պանքայի դիմաց գտնուող Վիթալիս խանի մէջ հաստատած է մասնաւոր գրասենեակ մը, որ դրոշմատուրքի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով պիտի զբաղի, ինչպէս դրոշմաթուղթի վաճառում, արտասովոր դրոշմում, տարեկան դրոշմատուրքերու գանձում ևն.։ Հանրութիւնը կրնայ այդ գրասենեակը դիմել դրոշմատուրքի կանոնագրին գործադրութեան վերաբերեալ տեղեկութիւններ ստանալու համար։ Կեդրոնատեղիին մէջ ալ դրոշմատուրքի վարչութիւնը պիտի շարունակէ այդ կարգի տեղեկութիւններ հաղորդել հանրութեան։ Դրոշմի գործառնութեանց յատուկ Ղալաթիոյ գրասենեակը պիտի բացուի 1907 յունիս 1/14ին։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

24/6 յունիս 1907 10—5

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, յունիս 11)

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՋԱԲՈՆ

ԹՈՒՐԻՈ, 10 յունիս.— Ցառաջդիմասէր կուսակցութիւնը ի նիստ գումարուելով, որոշեց Բալիֆորնիոյ վիճակին համար պատասխանատու ընել Ուայնկրընի կառավարութիւնը, և Ճաբոնի կառավարութեան ընթացքն ալ անգոհացուցիչ ճանչալ։ Այս որոշումագրին մէջ աւելցուեցաւ նաև թէ պէտք է որ ճաբոնական կառավարութիւնը ինքնավստահ կերպով միջոցներ ձեռք առնէ Ամերիկայի մէջ Ճաբոնցիներուն ապահովութեան համար։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, 10 յունիս. — Թոքիոյէ առնուած տեղեկութեանց նայելով, Խորհրդարանին մէջ ընդդիմադիր կուսակցութեան պետ Թանի դերակոմսը ըսած է թէ Սան-Ֆրանչիսքոյի մէջ Ճաբոնցիներուն դէմ թշնամական արարքները դիտմամբ եղած էին, և աւելցուցեր է որ եթէ դիւանագիտութիւնը չյաջողի գոհացուցիչ կարգադրութիւն մը ընել այս մասին, զէնքի դիմելէ զատ ուրիշ միջոց չի մնար։ Տարակոյս չկայ թէ Ամերիկա տեղի պիտի տայ, վասն զի ամերիկեան ժողովուրդը իր զգացմանց մէջ առեւտրական տեսակէտէն կը դատէ ամէն ինչ։

ՈՒԱՇԻՆԳԹՈՆ, 10 յունիս.— Իրազեկ աղբիւրէ առնուած լուրերու նայելով, Խաղաղական Ովկիանոսի ամերիկեան ծովեզերքներուն վրայ բնակող Ճաբոնցիները համակրածիք են Ճաբոնի մէջ կազմուած յառաջդիմասէր կուսակցութեան, և կը պատրաստուին այնպիսի միջոցներ ձեռք առնել որով կարելի ըլլայ բառնալ գաղթականութեան օրէնքին անյօդուտածը որ կ'արգիլէ Ճաբոնցի աշխատաւորներուն գաղթումը։ Ցառաջդիմասէր կուսակցութիւնը կ'աշխատի ետ կանչել տալ Ուաշինկթընի Ճաբոնական դեսպան Պ. Աօքին։

ԼԱ ՀԷԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

ՊԵՐԼԻՆ, 10 յունիս.— Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդը որ յառաջիկայ շաբաթ օր պիտի գումարուի, իր առաջին երկու նիստերուն մէջ պիտի զբաղի իր աշխատութեան ծրագիրն որոշելով և զանազան տերութեանց կողմէ խմբագրուած առաջարկները ընդունելով։ Դերման պատուիրակներն ալ մէկ քանի առաջարկներ պիտի ներկայացնեն։ Դեսպանախորհուրդը ապա դադրեցնելով իր նիստը, քննիչ յանձնաժողովներու պիտի ղրկէ այդ առաջարկները։

ՏԱՆԸՄԱՐՔԱՅԻ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԱՄՈՒՆ

ԱՆԴԻԼԻՈՅ ՄԻԶ

ՎԻԵՆՆԱ, 10 յունիս.— Հակայ ծրագիր մը որուն գործադրութիւնը դեռ քիչ ժամանակ առաջ անկարելի կը նկատուէր՝ այսինքն Պէրլինկի նեղուցէն ընդհովեայ Թիւնէլով մը Ասիան ու Ամերիկան երկաթուղիով միացնելու յատակագիծը պիտի իրականանայ։ Բեդերսպուրկէ հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Զարը վաւերացուցեր է նախարարաց Խորհուրդին որոշումը, որ կը տրամադրէ այս հակայ գործին շինութեան մենաշնորհը ապ, որով կարելի պիտի ըլլայ Եւրոպայէ ուղղակի Ամերիկա ճամբորդել երկաթուղիով, առանց ենթարկուելու ծովային ուղեւորութեան վտանգներուն։ Պ. ու Լ.ոպէլ անուն Ֆրանսացիի մը ծրագիրն է այդ։ Գործն ասիական մասը պիտի սկսի սիպերիական երկաթուղիին վերջին կայանէն՝ Բանքէն, որ 5000 քիլոմեթր հեռու է Բեդերսպուրկէն։ Գիծը այդ կէտէն սկսելով պիտի դառնայ, Սիպերիոյ հիւսիսային-արեւելեան կողմը գտնուած Տէշնէվ հրուանդանը։ Այս հրուանդանը այսպէս կոչուած է այն յանդուգն Խաղախին անունով, որ 1648ին առաջին անգամ ըլլալով Բօլիմա գետաբերանէն անցաւ Ասիոյ արեւելեան ծայրը։ Տէշնէվ հրուանդանէն մինչեւ հանդիպակաց Կալլէսի Իլխան անուն հրուանդանը (Ալասքա) ընդհովեայ Թիւնէլ մը պիտի չինուի Պէրինկի նեղուցին տակէն և երկաթուղին ապա Ալասքան պիտի կապէ Վանքուվէրի հետ, որ Բանսայի Խաղաղականի գիծին սկիզբն է։ Պէրինկի նեղուցը 90 քիլոմեթր լայնութիւն ունի. Տիշդ մէջտեղը Տիօմէտէս անուն երեք կղզիները կան։ Խորութիւնն է 40-60 մեթր և մէջտեղը 50-90 մեթր։ Թիւնէլին երկայնութիւնը երկու կողմէն պիտի ըլլայ 47 քիլոմեթր, և դժուարութիւնները պիտի թեթեւնան եթէ Տիօմէտէս երկու կղզիներուն մէջ ծակեր բացուին և վեց խումբ բանուորներ կարենան գործել միեւնոյն ժամանակի մէջ։ Թիւնէլին իր ամբողջ երկայնութեամբ քարաժայռի մէջէն փորուելով պիտի չինուի։ Երկու կողմին յաւելուածական երկաթուղիներուն ամբողջ երկայնութիւնը պիտի ըլլայ 7500 քիլոմեթր, որուն երեք չորրորդը Սիպերիոյ մէջ, և մէկ չորրորդն ալ Ալասքայի մէջ պիտի չինուի։ Ամերիկացի դրամատէրեր պատրաստ էին 54 միլիոն սդերլին վճարել այդ ձեռնարկին համար։ Ամերիկեան դրամատէրերու խումբը ի սկզբան պահանջած էր ռուս կառավարութենէն որ երկաթուղիին ամբողջ երկայնութեան վրայ երկու կողմէն 12ական վերստ հող չանգործեալ իրենց առաջարկին ընդունելութեան։ Ձեռնարկուները կ'ուզեն երկու ծայրերէն միանգամայն սկսիլ գծին չինութիւնը, պէտք ըլլալիք յանձնարարութիւններուն կարեւոր մէկ մասը ռուս գործարանաց տալ, և գիծը անցընել այն տեղերէն զորս ռուս կառավարութիւնը յարմար դատէ գոհացնելու համար տեղական պէտքերը։ Գծին 5000 քիլոմեթր չինութեան համար ռուս բանուորներ պիտի գործածուին։ Գիտական այժմու յառաջդիմութեան չնորհիւ յուսալի է որ երկրագնտիս երեք մասերն իրարու միացնող այս երկաթուղին քիչ առնէն աւարտի։ Այս երկաթուղին այժմ քաղաքակիրթ կեդրոնին պիտի մօտեցնէ այն հեռաւոր երկիրները, զորս մինչեւ ցարդ, անխոնջ ու անվեհեր խուզարկուներ տաժանելի և վտանգաւոր ճամբորդութիւններով միայն կրնային տեսնել։ Այսպէս մարդկային հնարամտութեան չնորհիւ պիտի լուծուի նաև քաղաքակրթիչ խնդիրներուն կարեւորագոյններէն մին ալ։

ՕՏՅՈՐԱՑ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՈՒԱՐԻԶ, 12 յունիս.—Սակարանին մէջ գիներու ընդհանուր տկարութիւն կը տիրէր։ Ճաբոնական արտեղծութիւնը, գնումներու հետեւանքով, կէս միութիւն վրայ դրին։ Միջազգային արտեղծութիւններու համար գործ չկայ։ Ցրանսական ռանդը, որ կը բռնուի կարմրի յառաջիկայ վճարման հետեւանքով, 95 է։ Ռիո Թինթոն հանդարտ է 2165 ֆր.։ Պղինձի գինը կէս ոսկի իջնալով եղաւ 93.50։ Նիւ-Եորքէն առնուած լուրերու նայելով հրապարակը նուազ ոգեւորուած է և ամերիկեան երկաթուղիներու բաժնեթուղթերը ինկած են։ Բարիզի Սակարանը աւելի վար գիներով գոցուեցաւ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Բասլէի Դաշնադիմին կազմութիւնը վերջնական է Պ. Նաթան Բեդրովիչի անուանումովը՝ երբեւ ներքին գործոց նախարար։ Պ. Բեդրովիչ, որ երեսփոխան է, հին արմատականներու կուսակցութեան կը վերաբերի։ Աքսբէնային նիստերը վերսկսան։

ՈՒԱՐԻԶ.—Կ. Պոլսոյ ֆրանսական դեսպան Պ. Բոնսթան, այս առտու, երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ նախարարապետ Պ. Բլէմանսոյի հետ։

—Ցրանսայի առաջին պատուիրակ Պ. Լէոն Պուրժուա և Պ. տ'Էդուունէլ որ Բոնսթան ու միւս պատուիրակները այսօր ճամբայ ելան դէպի Լա Հէյ՝ Դեսպանախորհուրդին մասնակցելու համար։

ՊԵՐԼԻՆ.— Թրանսվալի մէջ մայիս ամսոյն հանքերէն հանուած ոսկիի քանակութիւնն է 506,100 ունկի, որ կ'արժէ 2,149,777 անգլիական ոսկի։ Ստակ զատ Թրանսվալի չրջաններէն ալ հանուած են 18,377 ունկի՝ 78,061 անգլիական ոսկի արժէքով։

ՈՒԱՐԻԶ.— Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին ռուսական, ամերիկեան, բրազիլեան և չինական պատուիրակները, այսօր, Բարիզէն ճամբայ ելան։

—Սիամի Թագաւորը անպաշտօն կերպով Բարիզ պիտի ժամանէ յունիս 18ին. սակայն Էլիզէի մէջ սեղան մը պիտի պըրուի ի պատիւ անոր։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թոքիոյի մէջ կիրակի օրը մեծ գումարում մը պիտի կատարուի՝ Սան-Ֆրանչիսքոյի մէջ Ճաբոնցիներուն ենթակայ եղած խոշտանգումներուն դէմ բողոքելու համար։

ՈՒԱՐԻԶ. — Նախագահ Պ. Ֆալիէռ, նախարարապետին և արտաքին ու ծովային գործոց նախարարներուն հետ, վաղն իրիկուն Շէռպուռ պիտի ուղեւորի՝ Տանըմարքայի Թագաւորը ու Թագուհին ընդունելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.—Իտալիա հաւատարիմ մնացած ըլլալով Ռբալոյի իր համաձայնութեանց, Ինգլիա, Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին մէջ, եռ պիտի կենայ զէնքնկեցութեան խնդրին։ Պատճառը այն է որ այդ տեսակէտով անկարելի է ընդհանուր գոհացում պատճառող բանաձեւ մը գտնել։ Կը ծանուցուի, սակայն, թէ իտալական պատուիրակները կարեւոր առաջարկութիւններ պիտի ընեն՝ միջազգային իրաւարարութեան մասին։

ՈՒԱՐԻԶ.— Եէօ տը Բառի կ'ըսէ թէ Ռուսիա Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին պիտի առաջարկէ զէնքնկեցութեան խնդրոյն համար ընդհանուր գոհացում պատճառելիք բանաձեւ մը։

ՎԻԵՆՆԱ.—Ցունաստանի Օլկա Թագուհին և Էլէն Իշխանուհին, վաղը, Համբարձման տօնին առթիւ, ներկայ պիտի գտնուին յունական Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ մատուցուելիք պատարագին։ Կէսօրէն մէկ ժամ ետքը Ցրանց Եղբէփ կայսրը այցելութիւն պիտի տայ անոնց Օթել Էմբէռոիալի մէջ։ Օլկա Թագուհին մէկ քանի օրէն Բեռլերպուրգ կ'ուղեւորի։ Էլէն իշխանուհին ալ շաբաթ օրը Ցրանցէնսպատ կ'երթայ՝ անձը դարմանելու։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Մ. Նահանգաց պատերազմական նախարար Պ. Թաֆթ կը հերքէ այն լուրը թէ այս միջոցիս ճաբոնեւամերիկեան պատերազմի մը երկիւղներ դոյութիւն ունենան։

ՀՈՌՄ.—Ճորնալէ տ'Իդալիա կ'ըսէ թէ Եւրոպայի մէջ ճաբոնական ելմտական պատուիրակ Պ. Թաքահիրա իսալեւճաբանական համաձայնութեան մը մասին կը բանակցի՝ Ցրանսայի ու Ճաբոնի միջեւ եղածին պէս։

ՌԱՐԻԶ.— Ցիկարօ կը հրատարակէ նոր նամակ մը՝ Սալվադոր արչիդուքսէն, ուրկէ տեղեկութիւն չկար։ Արչիդուքսը մօտերս Անգլիա պիտի ժամանէ։

ԼԱ ՀԷ.— Հոլանտայի պատուիրակները պիտի առաջարկեն որ Դեսպանախորհուրդին ամբողջական նիստերը հրապարակային ըլլան։

ԼՈՆՏՈՆ.— Հեռագրական լուրեր կը ծանուցանեն թէ Նիքարակուա պատերազմ հրատակեր է Կուաթեմալայի դէմ։

ՈՒԱՇԻՆԳԹՈՆ.— Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռութ չուզեց յայտարարութիւն մը ընել Մ. Նահանգաց ու Ճաբոնի յարաբերութեանց մասին։ Երէկ իրաւեկ չրջանակներուն մէջ կ'ըսուէր թէ Ճաբոն պահանջում մը չէ բրած, թէ Մ. Նահանգաց ու Ճաբոնի միջեւ կնճռոտութիւն չկայ և ոչ ալ պատերազմի վտանգ։

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆ

Société Producteur du France, Péra

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ԲԵՐԱ

Ամենաբարձր գնահատումներու արժանացած գաւազան արուեստահանդէսներու մէջ։

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆԸ, ամէնէն չատ քինինա պարունակող սա կազդուրիչ ըմպելին, պատրաստուած է ալժէրիական հողի չատուկ տունկերով։ Իր կորովիչ ու հակատենդային յատկութիւններուն համար է որ կը յանձնարարուի՝ անոր գործածութիւնը։ Առտուն ոչնչի փոխանց կամ ճաշէն առաջ առնուած ատեն՝ բարերար ազդեցութիւն մը կ'ունենայ։ Այդ ըմպելիին չնորհիւ՝ մարդուս սպառած ուժերը կը վերանորոգուին եւ տենդէ զերծ կը մնայ։

Մանօր. — Անխիղճ մ ըրիկ մեր վաճառանիշը կեղծած ըլլալնուն, Ամէր Բիքոն սպառող մեր բոլոր յանախորդներուն խորհուրդ կուտանք առաջնակարգ տուներու միայն դիմել, որպէս զի կեղծերը չառնեն. պէտք է պահանջեն որ չիրերը Ինիօն տէ Ֆարիքանի գրոյնը կրեն։

Միակ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ մէջ

Պ. Լ. ԲԱՐՄԱ.

Պ. Պ.

Բ. Պոնոմ	Ղալաթիա
Ա. Ռէգքիա	»
Էքզնօմիք Գոօրէգոաթիվ	Ղալ., Բերա եւ Գալաթգիւղ
Ռօզառիօ Սիւսօնէ	Ղալաթիա
Բարատօրուլօ եւ Մէլէթիատիս	»
Ժ. Սթավրօպուլօ	»
Սթավրոբուլօ Եղբարք	
Գ.օթթաքի Եղբարք	
Վէչնան Գասապեան (դեղվճ.)	Կ. Պոլիս
Մէհմէտ Բեաղիմ	
Տ Մեղիքի որդի եւ Ընկ	
Մ Մէկիքի	
Թ Լիսօ	
Պ. Եէկիէրեան	
Ժ Վանթիլիանօս եւ Ընկ.	
Լիմիլ Լանդրիոլ	Բերա
Տէմէթրաքօբուլօ Եղբ. & եւ Ընկ.	
Թ Սարէյեան Բերա, Կ. Պոլիս, Ղալաթիա	
Գօն Մարչէ	Բերա

եւն եւն. եւն. 50—23

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՌՈՒԲԻԶ, 12 Յունիս

		Ա. Ո.
Մէսցեալ Օսմ. պարտք.	բաց.	93 62
	դոց.	93 70
Բուսէլի երկաթուղի	ֆր.	153 50
Թրանսվալ	»	53 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	707 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	— —
Պանկա Ռարա Ա.յոլն	»	614 —
Օսմ. մաքսատուն	»	— —
Ցրանս. Ռանթ 3 %	»	95 05
Քրէտի Լիոնէ	»	1145 —
Ռուսական 5 %	»	87 30
Իտալական Ռանթ	»	103 20
Սպանիական արտաքին	»	92 65
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25 130
Դրամագլուխ Ցրանս. Պանքայի	»	$3\ ^1/_2$

ԼՈՆՏՈՆ, 12 Յունիս

		Ա. Ո.
Մէսցեալ Օսմ. պարտք	բաց.	93 25
	դոց.	93 25
Օսմանեան Կայս. Պանքա	»	18 25
Էգիպտեան միացեալ	»	— —
Անգլիական քոնսոլիտ Բ. Կ.	»	83 87
Հելլենական 5 % 1881	»	52 —
Զաթբրա	»	1 27
Պուլկարական փոխառ. 1892	»	102 50
Ռանտ Մայնս	»	5 97
Ռուսական 4% 1888—1889	»	74 50
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ	»	25 38
Դրամագլուխ	»	4 —

ՊԵՐԼԻՆ, 12 Յունիս

Օսմ. միացեալ		93 50
Ռուսական 4 % 1902	մարք	— —
Բուսէլի երկաթուղի	»	134 —
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամսուան	»	20 260
Դրամագլուխ	»	$5\ ^1/_2$

ՎԻԵՆՆԱ, 12 Յունիս

Բուսէլի երկաթուղի	քորոն	172 20
Վէնիրը Պանք Ցերոյն	»	531 90
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ	»	95 92
» Լոնտոնի վրայ	»	241 10
Ռուսական 5 % 1906	»	83 70
Օսմ. Ռէժիի	»	— —

Մ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Ի Լ Ա Ն

(Խազիճեի Խասսի Շահանէ)

Խաղինէի Խասսի Շահանէ էրզագ անապարը իչիւն պիր սէնէի քամիլէ դարֆիտա միւպաես օլունճաձ Դանտիա վէ եա Միտիլլու վէ Այվալըգ սապոնընին պէէրեր աթիք գէրլեէսի մէճիլի երբմիտէն տէօրթ ղուրուչ քըրք պէշ սանթիմ ֆիաթըլլա թալիպի էօհաբէնմէ օլուպ հազիրանըն իքինճի ճումաա իրթէսի կիւնի սաաթ օնա գատար եէուզտէ իւչ թէնզիլի պիլգապուլ իհալէի գաթիէսի իճրա գէլընճաձընտան չէրանթը միւթէֆէրրիաբը անչամաղ վէ միւճաձաաես տաբէլ օլմամ իսթէնէնլէրին եէուզտէ օն նիսպէթինտէ թէէմմանթ ագչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆիլէթնտէմի միւսթաճրկէն եէվմը մէղքիւրտէ նիհաեթ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստ 2|14 եւ 1320 Սեպտեմբեր 20 թուականիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդրոն գրասենեակը, Դալաթիա, Նազլը խան, Հէդա. էն փողոց, թիւ 14, Քօօբէրաթիվ վաճառատանը Դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պահչէ Գրաբ, Թրամուէյի ճամբան, թ. 40, մաքսատան մօտ։
Պոլիս, Մ. Ի. Սատօք, Շեյխ իւլ Իսլամ խան, Պահչէ Գրաբ թիւ 10։
Պոլիս, Ապահովագրութեան գրասենեակ, Գալաթա Սարայ։
Պոլիս, Գ. Մ. Այմէլոլու, Էմին-Էօնիւ, Պահչէ Գրաբ, Իզմիր փողոց։
Գոլոգիւղ, Ալէքսանդր Անաթասիանց շուկայի հրապարակ։
Գոլոգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճաճանէի։
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Էրէնգիւղ, Թէօդոս Եօանիսէս, Նամատկատան մօտ։
Շիլլի, Մ. Է. Ռոսի, Պէօյիւքտէրէ ճամաէսի, թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Բէնեաք, Բ. Սամարիրա։
Մեծ Կղզի, Ռէսուլ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկելիաէս, կայարանի հրապարակ։
Սան Սթէֆանօ, Քէչէճեան էֆ.։
17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

11,000,000 օսմ. ոսկի կամ 250,000,000 ֆրանկ դրամագլուխով

ԿԵՆԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի Ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիտալ Ճամբան թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՆԵՐ

Աւանիա, Աւանաց Այսրն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղէքսանդրիա, Էսքիշէհիր, Աղտամ, Պուրսա, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմունի, Դավալա, Տէպէ Աղաճ, Էսկիշէհիր, Երուսաղէմ, Գոմաստա Գոնիա, Լառնակա, Լիմասոլ, Գահիրէ Մէրսին, Միտիլլի, Մանասթիր, Նիքոսիա, Ուշակ, Բոր-Սահա, Սելանիկ, Սամսոն, Սվազ, Իզմիր, Տրապիզոն, Սուրիական Տրիպոլիս եւ Սկիւտարի։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով (գօնթ-գուրան) փոխառութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը ղեղչէ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրինակներ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժէքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կըտրոններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի, պահպանման փոքր վարձքի մը փոխարէն, ամէն տեսակ արժեթուղթեր, օսմանեան կամ օտար, անուանական կամ կրողին։ Արժեթուղթերը կը պահուին Զէյթուն արկղաւորներու մէջ հատատուած մասնաւորապէս շինուած նկուղներու մէջ (պէթոնով եւ մեքենական ամրացուցմով), որոնք կատարեալ ապահովութիւն կ'ընծայեն։ Ընդունագիր մը կը յանձնէ, որուն մէջ նշանակուած են վիճակահանութեանց մէջ ելած թիւերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան պաշտօնապէս կը գանձէ, առանց միջնորդչէքի, աւանդատուած արժեթուղթերուն կտրօնները, Կ. Պոլսոյ մէջ վճարելի։ Արտասահմանի մէջ գանձելի կտրօններուն համար չափաւոր միջնորդչէք մը կ'առնուի եւ օրուան փոխանակագինն համաձայն։ Անոր տարբերութիւնը կ'անցուի պայմանաժամի կամ գանձումի օրուան փոխանակագինով։

Ժամանակին գանձուելու համար՝ աւանդ տրուած արժեթուղթերուն կտրօնները պայմանաժամէն 20 օր առաջ կը կտրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ արժեթուղթեր կ'ընդունի նաեւ իր արտասահմանի գործակալութեանց մէջ՝ Լոնտոն ու Բարիզ, իր գլխաւոր մասնաճիւղերուն մէջ՝ Աղէքսանդրիա, Գահիրէ, Իզմիր, Պէյրութ, եւայլն, ինչպէս նաեւ իր գլխաւոր թղթակիցներուն մօտ՝ Աթէնք, Պերլին, Պրիսել, Հռոմ, Վիէննա, եւայլն։ Տոկոսներու արդիւնքը աւանդատուին արամադրութեան տակ դրուած է. կամ իր հաշուոյն անցուած, Կ. Պոլսոյ մէջ։ Այն յանախորդները, որոնց արժեթուղթերը ի պահ դրուած են, կրնան իրենց խնդրանքին վրայ, դան եւ տեղերէն առնել կամ իրենց հասցէին ղրկել տալ։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը կատարէ սակարանական հրամաններ մեր եւ օտար հրապարակներու վրայ. գնում եւ վաճառում կը կատարէ կանխիկ կամ պայմանաժամով։ Հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ, օրուան գնով, կարգ մը արժեթուղթեր, ինչպէս Բումէլիի երկաթուղիի, Եգիպտական Քրէտիի Ցօնսիէի Յունաստանի ազգ. Պանքային պարտատոմսերը, Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութեան, եւայլնի բաժնեթուղթերը։ Անմիջական կերպով յանձնելի են այս արժեթուղթերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը ստանձնէ արժեթուղթերու վրայ ամէն գործառնութիւններ. փոխանցում, կտրոններու նորոգում, եւն., մասնաւոր սակագնի մը համաձայն։ Օսմանեան եւ օտար արժեթուղթերու վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և շատ չ փաւոր պայմաններով։ Իրենց պայմանաժամէն առաջ կը ղեղչէ կարգ մը օսմանեան եւ օտար արժեթուղթերու կտրօններ։ Իր մասուկներուն մէջ գտնուած արժեթուղթերուն կտրօնները կը վճարէ, առանց միջնորդչէքի, բնչպէս 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերու, 1901-1905թ 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերուն եւ Բիոսի նաւահանգստին 6% փոխառութեան պարտաթուղթերուն կըտրօնները։

Օսմ. Կայս. Պանքան բաժին մը հատատած է՝ Սակարանի արժեթուղթերուն վրայ տեղեկութիւններ տալու, անոնք Սակարանինէն ընդունուած ըլլան կամ ոչ։ Այս տեղեկութիւնները ձրի կը տրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան կ'երաշխաւորէ ընդդէմ հարիւրին հարիւր ճշարելի առուել եկած կորուստը, վիճակահանութեան միջոցաւ, այսինքն վճարման գինով։ Ապահովութեան սակը, որ փոփոխական է, կը հաղորդուի ուղղին։ 50—25

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Ա.ՁԳԻ.— Թղթեալ հասոյթներու վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ նուազուղրի դրած է հետեւեալները.—

Բաբիէ ըէալ (ժուրնալ) պրակ 1400, 17 քիլ. ծանրութեամբ,
Բաբիէ բավիա (Բուսեալ) 102×63, 200 պրակ 17 քիլ. ծանրութեամբ,
Բաբիէ ա'ամպալաժ, մէկ կողմը միայն սաթինէ, 2500 պրակ 17 քիլ. ծանրութեամբ,

Բարթոն	թիւ 15	ծրար	75
»	» 20	»	225
»	» 25	»	100
»	» 30	»	75
»	» 50	»	25

Տոմարի յատուկ 6000 եարտա կտաւորոնք Հանր. Պարտքի մասակարարական ճիւղին մէջ հանրութեան տրամադրութեան տակ դրուած նմոյշին համաձայն, պէտք է առանց ծախքի յանձնուին Պոլիս, Հանր. Պարտքին, վերջնական նուազուղրէն երկու օր յետոյ։ Առժամեայ նուազուղրը պիտի կատարուի 5/18 յունիս երեքշաբթի օրը, կէս օրէն 2 ժամ յետոյ։ Նուազուղրին մասնակցիլ փափագողներէն կը խնդրուի Վարչութեան կեդրոնատեղին ներկայանալ վերոգրեալ օրերուն և ժամերուն, և հայթայթուելիք ապրանքին ամբողջական արժէքին հարիւրին 10 դրամ աւանդ ձգել Կնդր. Մնտուկը, իբր երաշխաւորութիւն։ Առժամեայ նուազուղրի համար եղած առաջարկները կղղր. Վարչութեան ուղղուելու են կնքուած նամակով, որ պէտք է բովանդակէ նաեւ նմոյշը։ Առաջարկուին մէկ որոշիչ նշանը պարտի կրել այդ նմոյշը։

ընդհ. Տնտեսութիւն
26/8 յունիս 1907 4—1

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Ժամանակացոյց կոմխ. երու երթեւեան.

1907 մարտ (Ն. Տ.) ուրբաթ օրէն սկսեալ
ԳՈՆԻԱ — ԷՐԷՅԼԻ — ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

		Ե Ր Թ	Կոմխ. 622 Ապր. եւ Ճմբ. Առտու
Կայարան			
Գոնիա		մկն.	11 —
Գաչլի խան			11 31
Զուլուբա			12 15
Արքզ Էօրէն			12 43
Մանտասուն			1 12
Գարաման		ժմն.	1 43
		մկն.	1 58
Սիարօվա			2 24
Այրանճը-Տէրպէնտ			3 14
Ալաճա			3 50
Էրէյլի		ժմն.	4 15
		մկն.	4 35
Պուլկուրլու	իրիկուն	ժմն.	4 50

		Դ Ա Ր Ձ	Կոմխ. 621 Ապր. եւ Ճմբ. Իրիկուն
Կայարան			
Պուլկուրլու		մկն.	5 5
		ժմն.	5 23
Էրէյլի		մկն.	7 20
Ալաճա			7 47
Այրանճա-Տէրպէնտ			8 31
Սիարօվա			9 31
Գարաման		ժմն.	9 37
		մկն.	9 52
Մանտասուն			10 25
Արքզ Էօրէն			10 54
Զուլուբա			11 30
Գաչլի խան			12 6
Գոնիա	իրիկուն	ժմն.	12 35

50—4

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10 666 666 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	154,666 666 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	400,728,000 »
1904 տարուան մէջ գանձուած ապահովագիրներու տոկոս	65,224,946 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Աղտրեան խան Վօյվոտա Ղալաթիա։
Պոլսոյ գործակալութեան, Տիւսիզզատէ խան, Այրը էֆէնտի ճամբէսի, թիւ 26։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՐՄԻՐԻՋ 11 50—1

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՄԵԾ ՄԻԼԼԷԹ ԽԱՆԻ ՄԷՋ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ

ԱՍՈՒԵՂԻՆԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ

10/23 ՄԱՅԻՍ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐՈՒԸՆԷ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱՆ Է

ԶԳԱՑԱՑՈՒՆՑ ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՄԸ

ԳՈՒՌՕՆՆԵՐՈՒ

ԱՄՐԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՁԱՅՆ

Միլլէթ խանի մեծ բակին մէջ, լուսաւոր և մասնաւորաբար յարդարուած, հազարաւոր քուրձներ ցուցադրուած են այդ վաճառման համար, որոնք չատ լաւ կը յարմարին քոսթիւմի, բանթալոնի և բարտրսիւի պարարատութեան։

Այս վաճառումը անգամ մը եւս պիտի հաստատէ վաճառատան այն համբաւը թէ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն կը հայթայթէ առաջնակարգ տեսակէ կերպասներ, նորաձեւ ու վայելուչ և խիստ ամուր։

ԱԿՆԱՐԿ ՄԸ ԳԻՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

ԳՈՍԹԻՒՄՅՈՒ Դրուշ 60 — 80 — 95 — 120 — 160 — 200
ՊԱՆԹԱԼՈՆՅՈՒ » 30 — 40 — 50 — 60 — 80

Գիները որոշ են եւ իւրաքանչիւր տուբէի վրայ նշանակուած։ Ամէն ապրանքի արժէքը կը վերադարձուի՝ եթէ 48 ժամէն ետ բերուի։

Դրամի այն յաճախորդները որոնք նիւթը կ'ուզեն, պարտին նշել ապրանքին տեսակը։

Կիրակի օրերն ալ վաճառատունը բաց կը մնայ մինչեւ ժամը 4 10-6

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազգ.—Բաժնետէրերու կը ծանուցուի թէ, կանոնագրի 29րդ յօդուածին համաձայն, բաժնետէրերու Ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ 1907 յունիս 26, չորեքշաբթի օրը, Լոնտոնի մէջ, Ուինչըսթըր Հաուզ, Օլտ Պրոտ Սթրիթ, միջօրէէն մէկ ժամ յետոյ։ Ժողովին մէջ պիտի կարդացուի Վարչական Խորհուրդի տեղեկագիրը, 1906 դեկտ. 31ին աւարտող տարեշրջանին հաշիւները պիտի զեկուցուին, շահաբաժինը պիտի որոշուի և նոր անդամներ պիտի կարգուին։ Կանոնագրին 22րդ յօդուածին համաձայն, բաժնետէրերու Ընդհ. ժողովին ներկայ գտնուելու իրաւունք ունին անոնք որ առնուազն 30 բաժնեթուղթ ունին և զանոնք աւանդ ձգած են Օսմ. Պանքային կեդրոնատեղին,

Կ. Պոլիս, կամ իր գործակալութեանց կամ մասնաճիւղերուն մօտ արտասահմանի մէջ (Լոնտոն, 26, Թրոկմորթըն Սթրիթ), (Բարիզ, Մէյերպէր փողոց, 7) ժողովին գումարումէն տասը օր առաջ։

Կ. Պոլիս, 1 յունիս 1907 10—10

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸԼ ՊԱՆՔ-ՖԷՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԵԾՆԱՃԻՒՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆռանկ, ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումար 37,300,000 ֆռանկ չափ։

ԴԻՒՂԱՒՈՐ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները սովորական ըլլալու են։ Ցիսուն զրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆերայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 100 տակիէն վայ գումարներու համար, իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տակտին ոսկի իլեցնել կամ ուելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իսաց տալէ յետոյ։

100 տակիէն վար գումարները կրնան եւ ռանուիլ ամէն տուն։

100 տակիէն վար գումարները կրնան եւ առնուիլ գրաւոր ու կամաւոր ելեւէջ ապրանքներէ մէջ յետոյ, հետեւեալ կերպով.

3	օր	100– 150	տակի	գումարի համար
6	»	151– 200	»	» »
10	»	201– 500	»	» »
15	»	501–1000	»	» »
30	»	1001 և անկէ վեր	»	» »

Վինըր Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած տուն վճարելով տեղական պարտուկած գումարը։

Վինըր Պանք-Ֆերայն խնայողական գումարը պարտուկող տեղոյակ ալ կը յանձնէ ռնչպահման անունով, բայց այդ պարագային նշանակուած խնամակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի գրամը քաշելու։

Ներայողական Սնուցկեն զաս։ Վինըր Պանք-Ֆերայն կը զբաղի նաեւ տեղական ուրիշ գործառնութիւններով։

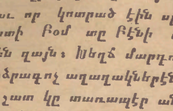

ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՓԵԱՆ ԵՒ ՀԱՍ.

Ն. ԲԱՖԷԼ ՍՈՒՐԼՆԿ.

ՍՊԱՍԱՒՈՐ ՇՈՓԵՆԱՒԱՐՆԵՐ

Յունիս 13ին, Ֆրիժի, Մարսիլիայէն
Յունիս 17ին, Սիրիասի, Սեւ Ծովէն
Յունիս 25ին, Իսկերդի, Մարսիլիայէն
Յուլիս 1ին, Ֆրիժի, Սեւ Ծովէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Յունիս 13ին, Ֆրիժի, Զանկուլտաք, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաֆում, Նովորոսիսք.
Յունիս 18ին, Անգաղօլի, Մարսիլիա (յաւելուածական ուղեւորութիւն)
Յունիս 4ին, Սիրիասի, Մուսանիա եւ Մարսիլիա։
Յունիս 26ին, Իսկերդի, Սեւ Ծով։
Յուլիս 2ին, Ֆրիժի, Մարսիլիա

Ա. կարգ Մարիի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։

15 50—13 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԻՔ

Ընդհէջ Հբլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օսէսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Տիաս	4311	Հիտալիս	1531	Մարսէլլս	3709	Սարթա	1119
Ալէքթ	3607	Տամինս	938	Հինտու	3720	Միքտաս	3557	Տիբիա	1735
Անէլլս	1541	Տուրս	2383	Հորաթիս	1600	Միլս	1057	Սիլվիա	119
Սիթատաք	2277	Տրաքս	1713	Հումվէց	595	Մանդէպէլլս		Սգէբա	1203
Պասանս	1822	Տինամս	504	Իսկս	2354	Մուցիլլս	3419	Թասոս	1323
Պորտանս	1264	Էպաս	3464	Իտաս	5140	Նէքս	1233	Թ. Ուիլսոն	1546
Գրիֆիս	4481	Էլտաքտաս	1520	Ձիլնս	1080	Օսիս	4100	Թաքիս	3327
Դէլիս	1371	Էցտաքս	1841	Գիլէս	1053	Ռնթաստիս	4036	Թալէս	1470
Գոլիբաս	1837	Գիրս	954	Բալբինս	2307	Օրլանս	1535	Օլբինս	242
Գաբէս	1244	Ֆիրնլանտ	1828	Բոմնս	1700	Բալէրմս	1637	Վասքս	1914
Գաղս	1094	Ֆլամինկս	349	Լէս	1053	Բոլս	510	Վալս	1289
Զիքակս	2729	Ֆրանսիսքս	4582	Լէբանթս	2272	Բիսմարս	3329	Վաքթուցն	2391
Մասէթս	1831	Կալիլէս	3060	Լիվերնս	1643	Բինալաս	1553	Եէաս	1350
Գալորատս	4235	Կիկանս	1143	Լորէնցս	3191	Բոլս	1613	Զէցս	1200
Գանկս	2905	Կոզս	1011	Մալմս	724	Բաֆէս	1789	Թորս	
Գորսս	895	Կրանս	1695	Մարէնկս	1273	Բոզաքիս	136	Մալոն	

Ընդհանուր վաճառքով Հբլէն հոս հասած են.

Սիսեռս չոգենաւը, նաւապետ Ռէյնը։
Թալզս չոգենաւը, նաւապետ Մաքլէրը։

Ընդհանուր վաճառքով Հբլէն հոս կը սպասուին.

Այեէրս չոգենաւը, նաւապետ Հիք, ամսոյս 15ին։
Մարիլլս չոգենաւը, նաւապետ Տօպրն, ամսոյս 22ին։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԻԻԶՕՏ
Թիւ 22 24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—33

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹՈՐԹՕՆԸ (111)

ԹՈՒՔԼ ՍԱՆԹ

ԳԵՂԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՀԻՒ ՄԸ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԳԱՅԼԵՐՆ ՈՒ ԳԱՌՆՈՒԿԸ

Ժ.Զ.

ՏՈՒԱՄ ՄԸ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ

—Ա՛հ, Աստուած իմ, ըսաւ Քրիսթիան... Խե՛ղճ աղջիկ... Բայց սոսկալի բան է... Ո՞վ կրնայ յղացած ըլլալ ատանկ նողկալի ոճիր մը։

—Կի՛ն մը։

—Այո՛, կին մը որ կ'ատէ՝ և կրնայ ատել Լիզօնը։

Միեւնոյն արտասովոր չարժումն ընելով ծերունին իր բերնին վրայ կծկեց մատները։ Տոքթէօրը գուշակեց որ բան մը կը փնտռէր մտքին մէջ, անունը այն կնոջ որ այդ նողկալի մտածումն ունեցած էր...

Քրիսթիան սպասեց, անձկութեամբ, սիրտը սեղմուած, և միտքը ահռելի կասկածով մը տոգորուած։

Վերջապէս կոմսն արտասանեց այդ անունը, որ էր։

—Ժէրմէն Մարպերո՛ւ...

Քրիսթիան դանդաչեց, մահացու հարուած մը ընդունած կարծես։

Սակայն ինքն ալ մեղմօրէն արտասանած էր այդ անունը, նոյն իսկ կոմսէն առաջ։

—Լիզօնէ վրէժ լուծե՞լ կ'ուզէ մթթէ...

Հիմա կը յիշէր թէ ջաղացպանուհին ի՞նչ ըսած էր իրեն, օրին մէկը։ Աւասիկ ժէրմէն Մարպերուի այդ խօսքերը.

«Այդ աղջկան աչքերն են որ կը յանկուցանեն ու կը հրապուրեն քեզ, որովհետեւ քաղցրութիւն ու անթծութիւն կը ձեւացնեն կատաղերգութեամբ... Ի՜հ ուրեմն, այդ աղջիկն այն ասոիճան անպտուղ ու նողկալի արարած մը պիտի դարձնեմ որ սոսկում պիտի պատճառէ քեզի...»

—Թշուառակ՛ն կին, գոչեց Քրիսթիան։

Ծերունի կոմսը կակազեց.

—Շո՛ւտ, չո՛ւտ։ Շատ ուշ մնացինք։

—Ոչ, ո՛չ, չատ ուշ չէ... Անկարելի է որ այդպիսի խայտառակութիւն մը գործուի... Կ'երդնում որ ժամանակին պիտի հասնինք...

Անտառին եզերքը՝ Քրիսթիան կեցուց ձին։

Խեղճ կենդանին բերանը ճերմակ փրփուրով լեցուած էր։ Իր խոշոր ու բարի աչքերը ուղղեց տիրոջ, որ հակիր բարեգթութեան, այնքան բիրտ կերպով վարուած էր։ Ցանդիմանական նայուածք մըն էր ան...

Մնաց որ ուղիղ ճամբայ չկար առկէ անդին։ Խորաւորտ արահետ մը կ'երկարէր թաւուտներուն մէջ։

—Ստիպուած եմ առանձին ձգելու ձեզ, պարոն, ըսաւ Քրիսթիան։

Մեղմ հեծիւնով մը պատասխանեց կոմսը.

—Այո՛... Շո՛ւտ, չո՛ւտ։

Քրիսթիան ծառի մը կապեց ձին, բէվովէր մը հանեց գրպանէն և անտառին մթութեան մէջ անհետացաւ...

Ռօզ-Լիզօն արագօրէն կը յառաջանար այն գիւղացիին քովէն, որ իրը առաջնորդ կը ծառայէր իրեն։ Անտառին բոլոր արահետներուն տեղեակ դեռատի աղջկան մը համար անօգուտ էր առաջնորդ մը. ընդհակառակը ինք ուրիշներուն կրնար առաջնորդել. բայց այդ մարդը կարող էր զինքը պաշտպանել և անոր ներկայութիւնը ապահովութիւն կը ներշնչէր Ռօզ-Լիզօնի։ Դեռատի աղջիկը գիտէր թէ ո՛րքան գէշ համբաւ մը ունէր այն ղանդոկը ուր կ'երթար։

Ճանչս, իրենց մանկական պտոյտներուն մէջ, Սիպուլօ կանգ առած էր Բօմ տը Բիւնէ ոչ չատ հեռու։

—Զարժեր մինչեւ այդ պանդոկն երթալ, ըսաւ Սիպուլօ։ Անշահ մարդոց որջ մըն է ան...

Ու ետ դարձած էին անոնք...

Բայց քանի որ Սիպուլօ ուզած էր զինքը տեսնել այդ իրիկուն, կրնա՞ր հոն երթալու վարանիլ։ Ցաճախ այդ որջէն դատարկապորտներ դուրս գալով հովիտ կ'իջնէին, դարան լարելու համար Լիզօնի, երբ առանձին կը թափառէր դաշտերուն և արահետներուն մէջ, ծաղիկներ հաւաքելով ու գլուխը զարդարելով։ Ռօզ-Լիզօն չէր վախնար բնաւ, որովհետեւ մտքէն չէր անցած իրեն սպառնացած վտանգը։ Չէ՞ մի որ Սիպուլօ անդադար կը հսկէր իր վրայ։

Ուրեմն այդ իրիկուն ալ չէր վախցած Ռօզ-Լիզօն։

Երբ Հէրիվալի անտառը հասան և մութը կոխեց, այն ատեն միայն մտահոգութիւն զգաց նորատի աղջիկը։

Ռուսոմոնթէ մեկնելէն ի վեր՝ ուղեկիցը ընաւ չէր բացած բերանը։

Ու Լիզօն ալ, իր կողմէ, հազիւ ուշադրութիւն դարձուցած էր անոր։

Անտառ մտնելէ առաջ՝ գիւղացիին երեսը նայեցաւ։

Այդ անտառը, որ այնքան ծանօթ ու ընտանի էր իրեն, սոսկալի կը թուէր հիմա։ Եղեւիններու երեւոյթ ունէին՝ իր վրայ տապալելու պատրաստ։ Հովին հեռաւոր թաւալումները անտառին խորութեանց մէջ՝ հեծիւններու կը նմանէին։

Ռօզ-Լիզօն սկսաւ դողալ, արտեւանին եզերքը կեցած, որ մութին մէջ կ'երկարէր։

— Զարմանալի՛ բան, երբեք այսքան վախցած չունէի, մրմնջեց նորատի աղջիկը։

Գիւղացին ալ կանգ առած էր Լիզօնի պէս։

Այս վերջինը հարցափորձեց գիւղացին, առանց երեսը նայելու, աչքերն ուղղած մերթ ձախակողմ և մերթ աջակողմ։

—Չեմ ճանչնար ձեզ... Այս տեղացի չէ՛ք։

—Այո՛, ժէրարմէրէն եմ... Ածխագործ եմ։

—Ի՞նչպէս կը կոչուիք։

—Ժիրուլ, իսկ անունս է Ամէտէ...

—Ինձի բերած նամակնիդ ո՞վ յանձնեց ձեզի...

Ժիրուլ թքնեց, հազաց ու ձախակողմը նայեցաւ։ Ցետոյ, մէկ շունչով, դաս մը արտասանելու պէս, ըսաւ գիւղացին.

—Աւասիկ թէ ի՞նչպէս... Քրուա տը Նիվէլի ծովեղերքէն ո՛չ չատ հեռու, կացինի հարուածներ կը լսուէին... Նոյն իսկ մենք մէկը հոն գացած և բէքքէլխամած էր բարձրահասակ նիհար մարդու մը հետ, որ ծառի մը բունը տապալել կ'ուզէր... Տորնաքի զաւակն էր ան, զոր Հանրիօ կը կոչէին... Երբ չառաջինի մը հետ «օգնութե՞ն հասէք» աղաղակը լսուեցաւ, այն ատեն ամէն ոք վազեց։ Տորնաքի որդին ճիւղերուն տակ ինկած էր նուաղուն։ Փորձեցին վեր առնել զանի, բայց Հանրիօ չկրնալով սրունգներուն վրայ կենալ, այնպէս ենթադրուեցաւ որ կոտրած էին սրունգները... Ուստի Բօմ տը Բիւնի պանդոկը փոխադրեցին զայն։ Խեղճ մարդուն արձակած բարձրագոչ աղաղակներէն կը հասկցուէր թէ չատ կը տառապէր ան։

—Աստուա՛ծ իմ, Աստուա՛ծ իմ, մըրմնջեց Լիզօն։

Ժիրուլ հազաց, թքնեց և այս անգամ աջակողմ նայեցաւ։

—Պանդոկին մէջ սթափեցաւ և բերանէն ելած առաջին խօսքն եղաւ ձեզ հարցնել... Եւ որովհետեւ լաւ չէինք հասկնար իր միտքը, սկսաւ գրել, հարիւր անգամ վերսկսելով նամակը... Արդէն կը հասկցուի իր նամակէն... ամէն մէկ բառին կանգ կ'առնէր, աղաղակելով. «Ո՜հ, ո՛րքան ցաւ կը զգամ։ Սպասնեցէ՛ք զիս»։ Վերջապէս կրցաւ աւարտել նամակը, զոր բերի ձեզի յանձնեցի...

Գիւղացին լռեց, թքնեց և դէպի վեր նայեցաւ։

(Շարունակելի)